

PRITARTA
Panevėžio rajono savivaldybės mero
2025 m. d. potvarkiu Nr. M-

PATVIRTINTA
Panevėžio r. Dembavos
Lopšelio-darželio „Smalsutis“ direktoriaus
2025 m. d. įsakymu Nr. V-

**PANEVĖŽIO R. DEMBAVOS LOPŠELIO-DARŽELIO „SMALSUTIS“
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA**

„VAIKYSTĖ GAMTOS APSUPTYJE“

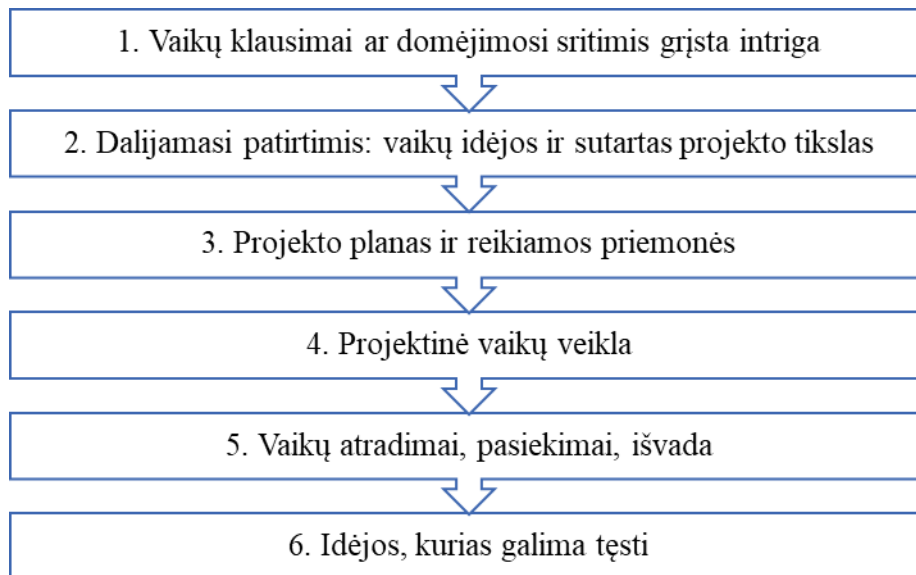
2025 m.

TURINYS

1. BENDROSIOS NUOSTATOS.....	3
1.1. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si) grindžiančias vertybes, vaikų poreikiai.....	4
1.2. Tėvų (globėjų) ir visos bendruomenės poreikiai	5
1.3. Regiono ypatumai.	6
1.4. Lopšelio-darželio savitumas.....	6
2. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI.....	7
3. TIKSLAI, UŽDAVINIAI UGDYMO(SI) REZULTATAI.....	8
4. UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKA.	10
4.1. Ugdymo(si) sritis „Mūsų sveikata ir gerovė“	12
4.2. Ugdymo(si) sritis „Aš ir bendruomenė“	15
4.3. Ugdymo(si) sritis „Aš kalbų pasaulyje“	18
4.4. Ugdymo(si) sritis „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“	20
4.5. Ugdymo(si) sritis „Kuriu ir išreiškiu“	26
5. VAIKŲ UGDYMO (SI) PAŽANGA, UGDYMO SI TĖSTINUMAS.....	30

atsižvelgti į skirtingą vaikų ugdymosi aktyvumą, gebėjimus bei interesus, ugdo vaiko kompetencijas tyrinėti pasaulį visomis jauslėmis ir pabrėžia ugdymo proceso svarbą, ne tik rezultatą. Ikimokyklinio ugdymo mokytojo tinkama sąveika su vaiku dažniau paskatina savarankišką vaiko veikimą. Pagarba vaikui, jo tikslų, interesų priėmimas ir sąlygų vystymuisi sudarymas yra nepakeičiamos humanistinio požiūrio sąlygos.

Projektinis darbas gali būti vykdomas įvairiais būdais, tačiau jo etapai prasideda nuo probleminio klausimo arba vaikų domėjimosi objekto. Pasidalinus turima patirtimi, atliekamos tikslingos veiklos ir jas apibendrinus, suformuojamos idėjos ateičiai (žr. 2 pav.).

2 pav. Projektinio darbo etapai

Šaltinis: Gražienė (2021)

1.1. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si) grindžiančios vertybės, vaikų poreikiai

Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si) yra vienas svarbiausių aspektų lopšelyje-darželyje. Nuo šio požiūrio priklauso, kokios vertybės bus ugdomos ir kokį poveikį jos turės vaikui. Todėl lopšelio-darželio bendruomenės bendradarbiavimas bei požiūris į vaiką ir jo ugdymą yra ypatingai svarbus.

Efektyviam bendravimui reikalingas tėvų (globėjų) įsitraukimas į darželio gyvenimą, nuolatinis ir atviras mokytojų, vaikų, tėvų (globėjų) bei įstaigos darbuotojų ryšys.

Puoselėjant šeimos ir lopšelio-darželio partnerystę, tėvai (globėjai) dalyvauja:

- ❖ Strateginio plano kūrime;
- ❖ Ugdymo turinio keitime;
- ❖ Ugdymo procese;
- ❖ Organizuojamuose renginiuose;
- ❖ Susirinkimuose;
- ❖ Individualiuose pokalbiuose;
- ❖ Šeimos ir vaikų bendruose projektuose.

Vaikų ugdymasis grindžiamas požiūriu į vaiką ir jo ugdymą(si) sąlygotomis vertybėmis:

- ❖ Vaiko orumas – kiekvieno vaiko nelygstamos vertės, autentiškumo bei unikalumo pripažinimas ir puoselėjimas;
- ❖ Vaiko gerovė – vaiko gerovės pirmumo pripažinimas, puoselėjant vaiko saugumą, sveikatą, darną su savimi ir kultūrinę, socialinę bei fizinę aplinką;
- ❖ Saviraiškos laisvė – kiekvieno vaiko kūrybinio potencialo ir laisvės išreikšti save pripažinimas, palaikymas ir skatinimas;
- ❖ Lygiavertis dalyvavimas – lygiavertėmis sąveikomis grindžiamo ugdymo(si) vertės pripažinimas, sudarant maksimalias sąlygas kiekvienam vaikui dalyvauti bendrame ugdymosi procese

bei pašalinant ugdymosi kliūtis;

- ❖ Lygiateisiškumas ir teisingumas – vienodų teisių augti ir ugdytis visiems pripažinimas, užtikrinant galimybes kiekvienam vaikui optimaliai vystyti ir reikšti savo potencines galias, nepriklausomai nuo priežasčių, susijusių su lytimi, sveikata, socialine ir kultūrine padėtimi.

- ❖ Minimizuojamos atskirties ir diskriminavimo galimybės, atstovaujama vaikų teisėms mokykloje ir už jos ribų;

- ❖ Pagarba, tolerancija ir atvirumas įvairovei – atviros, pagarba, empatija ir tolerancija grindžiamos ugdymo(si) aplinkos kūrimas, pripažįstant įvairovę kaip vertybę ir sudarant sąlygas visiems vaikams sėkmingai dalyvauti ugdymo procese, natūraliai priimant prigimtinius ir kultūrinius skirtumus;

- ❖ Bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas – pagarba asmeniui grindžiamos demokratinės aplinkos kūrimas, jausmo, kad priklauso bendruomenei, puoselėjimas, atsakomybės už save ir kitus ugdymas;

- ❖ Kultūrinis tapatumas – pagarbos savo šalies kultūrai (gimtajai kalbai, etninei kultūrai, tautos istorijai) puoselėjimas, padedant vaikui išreikšti save kaip savo šalies kultūros dalyvį ir kūrėją, pozityviai priimti kitų kultūrų savitumą;

- ❖ Tvarių vertybių puoselėjimas – ilgalaikis požiūris ir atsakingas elgesys, skatinantis sąmoningumą ir atsakingą elgesį tiek individualiu, tiek kolektyviniu lygiu. Apima aplinkosaugą, socialinį teisingumą, ekonominį tvarumą ir kt.

Programa sukuria prielaidas užtikrinti pagrindinių, kiekvienam vaikui aktualių poreikių, tenkinimą ir turtinimą:

- ❖ Žaidimo poreikis – turėti pakankamai laiko, erdvės, žaidimo partnerių ir galimybę per bendrus žaidimus kurti vaikų kultūrą. Pripažįstama žaidimo, kaip savarankiškos vaikų veiklos, nelygstama vertė. Nuolat stebėdami ir tinkamoje situacijoje įsitraukdami į žaidimus, suaugusieji padeda vaikams ugdyti žaidimo gebėjimus;

- ❖ Saugumo poreikis – jaustis saugiam, gerbiamam, matomam, girdimam, tinkamai globojamam, sulaukti paramos ir pagalbos. Ugdant vaikus rūpinamasi ne tik jų saugumo užtikrinimu, bet ir jų pačių, pagal jų galias, įtraukimu į rūpinimosi savo bei kitų saugumu;

- ❖ Draugysčių poreikis – jausti bendrumą, lygiagretiškumą su kitais, kitų paramą, artimumą, turėti vieną ar keletą artimesnių draugų. Sukuriama ugdymo(si) aplinka, skatinanti vaikus tyrinėti ir atrasti, kaip būti, gyventi ir veikti drauge;

- ❖ Komunikavimo poreikis – dalintis su kitais emocijomis, mintimis ir idėjomis žodžiu bei nežodinėmis priemonėmis (mimika, judesiu, piešiniu, muzikos kūriniais ir pan.). Vaikams sudaromos sąlygos išbandyti įvairias komunikavimo su bendraamžiais ir suaugusiais priemonėmis bei atrasti pagarbūs, veiksmingo bendravimo būdus;

- ❖ Pažinimo džiaugsmo poreikis – smalsauti, tyrinėti, klausinėti, aiškinti(s), kurti ir išbandyti, džiaugiantis naujais atradimais ir gebėjimu pažinti. Taikydami ugdymo(si) procese įgytas patirtis, vaikai kuria ir perkuria savo teorijas apie pasaulį;

- ❖ Kūrybinės saviraiškos poreikis – tyrinėti ir atrasti unikalios savo kūrybinės galios per įvairias veiklas. Kuriamos ir spontaniškų, ir kryptingų veiklų galimybės, palankios atsiskleisti vaikų interesams, gabumams bei auginti savitą raiškos stilių.

1.2. Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai

Nuolat siekiame glaudaus bendradarbiavimo su šeima. Jį grindžiame pozityviomis nuostatomis – tarpusavio pasitikėjimu ir konfidencialumu, pagarba šeimos vaidmeniui ugdant vaiką, įsiklausymu į vienas kito poreikius bei interesus.

Bendradarbiaudami siekiame užtikrinti kokybišką ugdymą, sužinome, ko iš lopšelio-darželio tikisi tėvai (globėjai):

- ❖ Lopšelio-darželio fizinė aplinka yra saugi ir pritaikyta kiekvieno vaiko individualiems poreikiams, kurie padeda užtikrinti gerą savijautą.

- ❖ Tinkama socialinė-emocinė aplinka, užtikrinanti gerą emocinę savijautą, kurioje vaikai jaučiasi saugiai, pasitiki mokytojais.

- ❖ Sudarytos sąlygos vaiko poreikių tenkinimui ir gabumų plėtojimui. Naudojamos įvairios

priemonės, informacinės ir komunikacinės technologijos. Lopšelyje-darželyje yra vaikų amžiu tinkamos skirtingos paskirties priemonės, informacinės komunikacinės technologijos (IKT).

❖ Grupės aplinka ir kitos lopšelio-darželio erdvės yra estetiškos, neperkrautos ir primenančios namus. Aplinkoje gausu vaizdinės informacijos (knygų, nuotraukų, darbelių ir kt.).

Šeima yra neatskiriama vaiko ugdymo proceso dalis, o lopšelis-darželis – stipriai priklausomas nuo šeimų įsitraukimo. Pedagogams reikalingas tėvų (globėjų) palaikymas, o tėvams (globėjams) reikalingas nuolatinis informavimas ir paskatinimas įsitraukti į jų vaikų ugdymo(si) procesą lopšelyje-darželyje.

Pasiekimų aprašas padeda mokytojams derinti vaiko ugdymo(si) lūkesčius su tėvais (globėjais). Tėvai (globėjai), susipažinę su vaiko ugdymosi pasiekimų žingsniais, geriau supranta, ko galima tikėtis iš ikimokyklinio ugdymo, aktyviau išsako savo lūkesčius ir įsitraukia į vaiko ugdymo(si) procesą.

1.3. Regiono ypatumai

Panevėžio rajonas yra žiedinė savivaldybė. Jos teritorijoje yra 1 miestas, 8 miesteliai, 752 kaimai. Dembava yra priskiriama prie didžiausių gyvenviečių Panevėžio rajone ir yra išsidėsčiusi kairiajame Nevėžio upės krante. Dembavos kaime yra pušynas, kuriame vyksta įvairūs kultūriniai renginiai, veikia dvi ugdymo įstaigos – lopšelis-darželis ir progimnazija. Kaime įsikūrusi biblioteka, Panevėžio karo prievolės centras, futbolo klubas „Dembava“, populiarus kavinė „Gandalizdis“. Dembavoje veikia vykdo ir keletas didesnių įmonių – UAB „Dembavos medelynai“, UAB „Midenė“, UAB „Panevėžio melioracija“.

Iš mokyklos-darželio maršrutiniu miesto autobusu patogiu nuvykti į netoliese (už kelių kilometrų) esančią Panevėžio miesto Gamtos mokyklą, Kraštotyros muziejų, viešąją biblioteką ir kitas kultūros įstaigas, su ugdytiniais dalyvauti įvairiose edukacinėse programose. Prie Nevėžio upės vaikai gali užsiimti aktyvia fizine veikla bendruomenės sporto aikštyne, stebėti gamtoje vykstančius pokyčius visus metus, dalyvauti sportiniuose ir kitokiuose renginiuose.

Bendradarbiaujame su Panevėžio kolegija, kurios studentai atlieka pedagoginę praktiką. Aktyviai bendradarbiaujame su Panevėžio r. ŠC, dalyvaujant metodiniuose susitikimuose su rajono ikimokyklinio ugdymo pedagogais, dalyvaujame kvalifikaciniuose seminaruose, ilgalaikėse programose. Panevėžio rajono Visuomenės sveikatos biuru.

1.4. Lopšelio-darželio savitumas

Lopšelio-darželio vaikų grupės yra sudaromos vieno amžiaus. Į grupes integruojami vaikai, turintys specialiųjų bei ugdymosi poreikių.

Nuolat tobulindami ugdymo procesą, siekiame darnaus ugdymo – keliame pedagogų ir kitų darbuotojų kompetencijas, siekiame emocinio saugumo, skatiname bendravimą su gamta, puoselėjame sveiką gyvenimo būdą, rūpinamės darbuotojų ir vaikų psichine bei fizine sveikata, bendradarbiaujame su tėvais (globėjais), bendruomene, atliepiame individualius vaikų poreikius, puoselėjame tradicijas, mokomės žaisdami. Aktyviai dalyvaujame tarptautiniuose „Erasmus+“ bei „eTwinning“ projektuose, bendraujame, bendradarbiaujame ir semiamės žinių iš kolegų ne tik Lietuvoje, bet ir užsienio šalyse.

Ugdymo procese taikome projektinės veiklos metodą. Šis metodas skatina vaikų aktyvumą, mokymąsi per patirtį, bendradarbiavimą, kūrybiškumą ir problemų sprendimo gebėjimus. Taip siekiama užtikrinti vaikų visapusišką vystymąsi ir įvairiapusių žinių bei įgūdžių įgijimą.

Meninis ugdymas darželyje praturtina ugdymo procesą, prisideda prie visapusiško vaikų vystymosi – skatina kūrybiškumą ir saviraišką, mažina stresą, padeda išreikšti jausmus, išsaugoti ir perduoti gimtosios kalbos ypatybes.

Taip pat taikomos socialinio-emocinio atsparumo programos, padedančios spręsti įvairias socialines-emocines situacijas. Organizuojami tradiciniai renginiai – „Linksmosios estafetės“, „Sukam, sukam galveles“, gamtamokslinė-praktinė vaikų konferencija „Mes gamtos vaikai“. Šie renginiai tenkina vaikų pažintinius, kultūrinius bei etninius poreikius. Renginiuose taip pat dalyvauja kitų Panevėžio rajono lopšelių-darželių vaikai.

Lopšelyje-darželyje didelį dėmesį skiriame vaikų fiziniui aktyvumui – papildomai vedami sveikatos stiprinimo užsiėmimai visų grupių vaikams. Šių užsiėmimų tikslas – atsižvelgiant į vaiko prigimtines galias ir jo individualią patirtį, vadovaujantis raidos dėsniniais, siekti padėti vaikui

išsiugdyti savarankiškumo, sveikos gyvensenos, sveikatos ir saugos kultūrą, parenkant efektyvius, šiuolaikinius bei vaikams patrauklius sveikatos ugdymo būdus, metodus ir formas (1 priedas).

Siekiant formuoti sveikus gyvenimo įpročius nuo pat mažens, daug dėmesio skiriama fizinei ir emocinei vaikų sveikatai. Lopšelyje-darželyje rengiamos įvairios akcijos, iniciatyvos ir edukacijos sveikatinimo tema. Taip keičiami vaikų įpročiai ir informuojama apie fizinio aktyvumo svarbą bei naudą. Lopšelyje-darželyje į kasdienę veiklą integruojami penki kertiniai „Kneipp“ filosofijos aspektai – vanduo, judesys gryname ore, sveika mityba, gydomosios žolelės bei vidinė harmonija. Šis visapusiškas ugdymo modelis ne tik stiprina vaikų sveikatą, bet ir padeda jiems augti sąmoningais, empatiškais bei atspariais žmonėmis. Jei reikia – galiu parengti informacinį lankstinuką, standinę medžiagą ar pristatymą šia tema.

Lopšelyje-darželyje dirba logopedas, kuris teikia pagalbą vaikams, turintiems kalbėjimo, komunikacijos ar kitus sutrikimus. Taip pat su vaikais dirba judesio korekcijos specialistas, gerinantis judesio koordinaciją, balansą, motorinius įgūdžius ir kitus, su judesiu susijusius, aspektus. Mokinio padėjėjai padeda mokytojams grupėse dirbti su specialiuųjų ugdymosi poreikių turinčiais vaikais. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistas atlieka įvairias funkcijas, susijusias su sveikatos priežiūra, bendruomenės švietimu ir informavimu.

Lopšelyje-darželyje ypatingas dėmesys skiriamas vaikų maitinimo kokybei. Įstaiga dalyvauja ekologiškų ir pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą pagamintų maisto produktų vartojimo skatinimo ikimokyklinio ugdymo įstaigose, vaisių ir daržovių bei pieno ir pieno produktų vartojimo skatinimo vaikų ugdymo įstaigose programose.

Lopšelio-darželio pastatas yra išskirtinis – vieno aukšto, todėl yra saugus ir atitinkantis vaikų poreikius. Įkurtos funkcionalios ir saugios, vaikų vystymąsi ir kūrybiškumą skatinančios vidaus ir lauko erdvės.

Siekiant užtikrinti vaikų ryšį su gamta, daugelis veiklų vyksta kiemo erdvėse, pušų apsuptyje. Kiemas yra suskirstytas erdvėmis – „Sportuoju“, „Auginu“, „Kuriu“, „Galvoju“, „Ilsiuosi“, „Tyrinėju“. Vaikams yra sudarytos sąlygos laisvai rinktis jiems siūlomas įvairias veiklas, esančias skirtingose erdvėse. Šiose erdvėse įgyjami ir plėtojami kasdieniniai gyvenimo įgūdžiai, fizinis aktyvumas, emocijų suvokimas ir raiška, savireguliacija ir savikontrolė, savivoka ir savigarba, santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais, aplinkos pažinimas, matematinis mąstymas, skaitmeninis sumanumas, kalbų supratimas, kalbinė raiška, estetinis suvokimas, meninė raiška, kūrybiškumas, tyrinėjimas, problemų sprendimas, gebėjimas žaisti bei mokėjimas mokytis. Įgiję šiuos pasiekimus, vaikai tampa kūrybiškai mąstantys, komunikabilūs, pasitikintys ir besirūpinantys savimi bei kitais, sėkmingai besimokantys, jautrūs kultūrinei ir socialinei įvairovei.

Vidaus erdvės yra pritaikytos tenkinti įvairių vaikų poreikius. Jose yra sensorinis kambarys, erdvė pasaulio pažinimui, bibliotekėlė, IKT ir STEAM erdvė, žaislų klubas ir kt.

Ugdymas yra skatinimas ir už lopšelio-darželio ribų skirtingose socialinėse erdvėse. Išvykų metu lavinami vaikų socialiniai, komunikacijos, mąstymo, saugaus elgesio gatvėje ir viešajame transporte įgūdžiai. Iškeldami už lopšelio-darželio ribų, vaikai tampa drąsesni, lengviau sprendžia problemas. Vaikai dažnai vyksta į Dembavoje įsikūrusias įmones, tėvų (globėjų) ar senelių darbovietes, bendradarbiauja su socialiniais partneriais. Taip pat sulaukiama svečių ir iš kitų įmonių bei įstaigų.

Lopšelyje-darželyje rūpinamasi ne tik vaikų, bet ir darbuotojų psichine sveikata. Kasmet darbuotojams suteikiama galimybę išklausti ilgalaikius psichologinius mokymus. Gautos žinios suteikia įgūdžius, padedančius efektyviai spręsti konfliktus, valdyti stresą ir išlaikyti emocinį balansą, gerinti tarpusavio bendravimą ir kurti palankų lopšelio-darželio mikroklimatą.

2. SKYRIUS

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Ikimokyklinio ugdymo programa yra parengta vadovaujantis svarbiausiais ikimokyklinio ugdymo principais, kurie apima svarbiausias, tyrimais pagrįstas teorines idėjas apie vaikų raidą ir ugdymąsi. Šie principai taip pat užtikrina ugdymo(si) kryptingumą, integralumą, veiksmingas ugdomasias sąveikas ir ugdymo(si) kokybę. Programoje pateiktais principais grindžiamas visas programos turinys:

❖ Žaismės principas. Žaismingumas yra viso ikimokyklinio vaikų ugdymo(si) pagrindinis bruožas, neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo, kūrybos dalis, o žaidimas – svarbiausia savarankiška vaiko veikla;

❖ Lėtojo ugdymo(si), užtikrinančio gilų įsitraukimą, principas. Vaikai giliai išgyvena ir pajaučia kiekvieną čia ir dabar momentą, kai skiriama pakankamai laiko kasdienei rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui;

❖ Įtraukties principas. Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę;

❖ Vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas. Ugdymo(si) procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę, skatinama visapusiška vaiko raida – fizinė, emocinė, socialinė, pažinimo, komunikavimo, meninės raiškos;

❖ Vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas. Aplinkos, sąveikos ir bendros prasmės yra kuriamos įsiklausant ir atliepiant vaikų poreikius, interesus, iniciatyvas ir nuomonę, drauge priimant sprendimus;

❖ Integralumo principas. Siekiama visuminės vaikų raidos, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas, ugdymo(si) sričių tarpusavio ryšiai, vidinės turinio sąsajos kiekvienoje ugdymo(si) srityje, vaikų veiklos integralumas;

❖ Šeimos ir mokyklos partnerystės principas. Mokykla ir šeima (globėjai) bendradarbiauja rengiant Programą, užtikrinant ugdymo(si) tęstinumą ir dermę, kuriant susitelkusią, kartu besimokančią bendruomenę. Tėvai (globėjai) ir mokyklos darbuotojai pasitiki vieni kitais ir veikia dėl vaikų interesų.

❖ Sociokultūrinio kryptingumo principas. Ugdymas(is) yra grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti į supančią kultūrinę aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei;

❖ Kontekstualumo principas. Vaikų ugdymas(is) vyksta estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atviruose artimiausios socialinės, kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose, siekiama vaikų ugdymo(si) patirčių aktualumo ir prasmingumo;

❖ Ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas. Ikimokyklinio ugdymo(si) procesui būdinga ugdymo(si) ir priežiūros vienovė. Kiekviena suplanuota ir nesuplanuota sąveika bei kasdienė rutina yra ugdanti ir turinti vaiko patirtį. Ilgalaikis, nuolatinis ir saugus vaiko emocinis ryšys su mokytoju sukuria sąlygas visavertei vaiko raidai ir ugdymui(si);

❖ Reflektyvaus ugdymo(si) principas. Mokytojas, drauge su vaiku, emocijomis ir veiksmis atspindi vaiko veikimo patirtis. Kartu su vaikais, pagal jų gebėjimus, apmąstomos emocijos, veiklos ir jų rezultatai, numatomas tolesnis veikimas. Mokytojai apsparsto autentiškas vaikų patirtis, veiklos kokybę ir savo pedagoginių sprendimų poveikį vaikų ugdymui(si).

3. SKYRIUS

TIKSLAI, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

Ikimokyklinio ugdymo tikslas – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius bei šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Tiksliui pasiekti būtina įgyvendinti šiuos uždavinius:

❖ Į vaiko prigimtines galias ir patirtį orientuotame integraliame ugdymo procese, tikslingai suteikti vaikui pasirinkimo laisvę ir veikti aktyviai dalyvaujant;

❖ Organizuoti ugdymą, skatinant ugdymo turinio ir metodų kaitą, atliepiant vaiko raidą ir individualius poreikius, pripažįstant žaidimą ir kasdieninį vaiko gyvenimą grupėje kaip neatsiejamą ugdymo dalį;

❖ Kurti ir plėtoti aktualius mokyklos aplinkai edukacinius kontekstus, skatinančius vaiką kūrybiškai mąstyti;

❖ Sudaryti galimybę vaikams skirtingais būdais demonstruoti pasiekimus bei daromą pažangą, juos dokumentuoti, sistemingai fiksuoti, analizuoti, interpretuoti, vertinti ir aptarti su vaiko ugdymu susijusiais asmenimis ir tėvais (globėjais);

❖ Vertinant pasitikėjimo, aktyvios partnerystės ir bendradarbiavimo kokybę, kurti ir plėtoti tikslingą komunikaciją su tėvais (globėjais), švietimo pagalbos specialistais, pradinio ugdymo mokytojais ir kitais švietimo paslaugų teikėjais.

Kiekvienas vaikas ugdomi savo tempu ir pasiekia optimalius, pagal savo galias, pasiekimų žingsnius. Kiekviena kokybiškai įgyvendinama vaiko raidą skatinančio visuminio ikimokyklinio

ugdymosi sritis (Mūsų sveikata ir gerovė (projektinė veikla), Aš ir bendruomenė (projektinė veikla), Aš kalbų pasaulyje (projektinė veikla), Tyrinėju ir pažįstu aplinką (projektinė veikla), Kuriu ir išreiškiu (projektinė veikla)) plėtoja visų 18 pasiekimų sričių vaiko pasiekimus. Užtikrinamas darnus visų pasiekimų plėtojimas, nors ugdymosi sričių poveikis atskirų pasiekimų ūgčiai yra skirtingas.

Programoje vaikų ugdymo(si) rezultatus nusako šios pasiekimų sritys ir jas sudarantys dėmenys:

❖ Kasdieniai gyvenimo įgūdžiai – asmeniniai valgymo ir mitybos įgūdžiai; kūno švaros ir aplinkos tvarkos palaikymo įgūdžiai; saugaus elgesio įgūdžiai; Fizinis aktyvumas – stambiosios motorikos įgūdžiai ir fizinės vaiko ypatybės; smulkiosios motorikos įgūdžiai, rankų ir akių koordinacija;

❖ Emocijų suvokimas ir raiška – savo jausmų raiška, suvokimas ir pavadinimas; kitų žmonių jausmų atpažinimas ir tinkamas reagavimas į juos; savo ir kitų žmonių jausmų apmąstymas;

❖ Savireguliacija ir savikontrolė – gebėjimas nusiraminti, atsipalaiduoti; savo dėmesio, jausmų raiškos ir elgesio valdymas; gebėjimas laikytis susitarimų, taisyklių;

❖ Savivoka ir savigarba – savo kūno pažinimas; asmeninio tapatumo jausmas ir teigiamas savęs vertinimas; bendrystės su šeima ir grupe jausmas; kalbinio, tautinio ir pilietinio tapatumo jausmas;

❖ Santykiai su suaugusiaisiais ir bendraamžiais – gebėjimas užmegzti geranoriškus santykius su kitais vaikais ir suaugusiaisiais; gebėjimas atpažinti ir pripažinti savo ir kitų panašumus bei skirtumus; gebėjimas bendrauti, mokymasis bendradarbiauti, gebėjimas prisidėti prie grupės gerovės kūrimo;

❖ Aplinkos pažinimas – socialinės ir kultūrinės aplinkos pažinimas; gamtinės aplinkos pažinimas; pagarba gyvybei ir aplinkai;

❖ Matematinis mąstymas – skaičiaus pajauta, samprotavimai apie kiekį ir duomenis; mato pajauta ir išmatuojamų dydžių palyginimas; geometrinių modelių pažinimas;

❖ Skaitmeninis sumanumas – gebėjimas tikslingai naudoti skaitmenines priemones; elementaraus skaitmeninio turinio kūrimas; saugus naudojimas išmaniaisiais įrenginiais; veiksmų sekų naudojimas problemoms spręsti;

❖ Kalbų supratimas – gebėjimas klausytis ir suprasti kitų kalbėjimą bei reaguoti į nežodinę raišką; gebėjimas suprasti įvairiomis formomis (simboline, garsine, grafine, vaizdine, žodine) perteikiamas prasmes; domėjimasis tekstu, raidėmis ir simboliais; gebėjimas suprasti amžių atitinkančius meninius ir informacinius tekstus;

❖ Kalbinė raiška – gebėjimas išreikšti patirtį, jausmus ir mintis, įsitraukti ir plėtoti pokalbį; gebėjimas pasakoti, atpasakoti, apibūdinti, kurti, aiškinti, taikant nežodines ir žodines raiškos priemones; gebėjimas komunikuoti paprastomis rašytinės raiškos formomis;

❖ Estetinis suvokimas – nusiteikimas estetiniams potyriams ir džiaugsmui; aplinkos, žmonių santykių, meno, savo ir kitų kūrybos grožio pajauta; jautrumas meno raiškos ir kitokios kūrybos įvairovei; jutiminių ir emocinių grožio išgyvenimų prisiminimas, apmąstymas ir dalinimasis su kitais;

❖ Meninė raiška – tyrinėjimas ir eksperimentavimas pasitelkiant įvairias menines priemones ir formas; raiška skirtingomis meninėmis priemonėmis ir būdais; menų kalbų vertingumo supratimas, jų aptarimas ir pasirinkimas;

❖ Kūrybiškumas – kūrybinių idėjų tyrinėjimas, fantazavimas, spontaniškas išbandymas, atkartojimas; kūrybinių idėjų plėtojimas ir įgyvendinimas (improvizavimas, komponavimas ir interpretavimas); savo ir kitų kūrybos reflektavimas, kūrybinių sprendimų pasirinkimas ir pritaikymas;

❖ Tyrinėjimas – domėjimasis, eksperimentavimas, gebėjimas kelti klausimus, numatyti; gebėjimas taikyti įvairius tyrinėjimo būdus ir priemones; gebėjimas atliepti, apmąstyti, aptarti tyrinėjimo procesą ir atradimus;

❖ Problemų sprendimas – gebėjimas atpažinti problemą; gebėjimas ieškoti problemos sprendimo būdų ir juos įgyvendinti; gebėjimas atsižvelgti į savo sprendimo pasekmes;

❖ Gebėjimas žaisti – gebėjimas žaidime laikytis prisiimto vaidmens; gebėjimas koordinuoti žaidimo veiksmus su kitais žaidėjais; gebėjimas organizuoti žaidimo erdvę; gebėjimas kurti žaidimo siužetą;

❖ Mokėjimas mokytis – gebėjimas įsitraukti į dominančią veiklą; pastangos kryptingai veikti įgyvendinant ketinimą ar tikslą; gebėjimas stebėti savo ir bendro veikimo pažangą bei koreguoti procesą; gebėjimas reflektuoti savo veiklos procesą ir rezultatą.

4. SKYRIUS

UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKA

Ikimokyklinio ugdymo programos turinys apima šias vaiko raidą skatinančio visuminio ikimokyklinio ugdymo(si) sritis: „Mūsų sveikata ir gerovė“, „Aš ir bendruomenė“, „Aš kalbų pasaulyje“, „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“, „Kuriu ir išreiškiu“. Ugdymo(si) sričių turinys užtikrina visuminį vaikų ugdymą(si), plėtojant vaikų pasiekimus 18 pasiekimų sričių. Ugdymasis yra orientuotas į vaiko individualius poreikius, gebėjimus. Jų dalyvavimą užtikrina įtraukus ugdymo(si) procesas, grindžiamas universalios dizaino mokymuisi prieiga, apimantis įsitraukimo, gilėjančio supratimo ir įgytos patirties raiškos procesus. Tai sukuria pagrindą aktyviam, savarankiškam ir sėkmingam kiekvieno vaiko ugdymuisi. Sudaromos sąlygos, skatinančios vaiko įsitraukimą į veiklą. Kiekvienoje ugdymosi srityje, dirbant projektiniu metodu, atsižvelgiama į konkrečios srities ypatumus.

Ugdymo(si) srities „**Mūsų sveikata ir gerovė**“ (projektinė veikla) paskirtis yra plėtoti kasdienes gyvenimo įgūdžius, fizinį aktyvumą, savireguliaciją ir savikontrolę. Ugdymosi veiklos skatina plėtoti emocijų suvokimo ir raiškos, tyrinėjimo, problemų sprendimo, kūrybiškumo, žaidimo ir mokėjimo mokytis gebėjimus.

Ugdymo(si) srities „**Aš ir bendruomenė**“ (projektinė veikla) paskirtis yra plėtoti vaikų savivoką ir savigarbą, emocijų suvokimą ir raišką, santykius su suaugusiais ir bendraamžiais. Ugdymosi veiklos skatina plėtoti tyrinėjimo, problemų sprendimo, kūrybiškumo, žaidimo ir mokėjimo mokytis gebėjimus.

Ugdymo(si) srities „**Aš kalbų pasaulyje**“ (projektinė veikla) paskirtis yra plėtoti kalbų supratimą, kalbinę raišką, estetinį suvokimą. Ugdymo(si) veiklos skatina ugdyti tyrinėjimo, problemų sprendimo, kūrybiškumo, emocijų suvokimo ir raiškos, žaidimo ir mokėjimo mokytis gebėjimus.

Ugdymo(si) srities „**Tyrinėju ir pažįstu aplinką**“ (projektinė veikla) paskirtis yra plėtoti daiktines ir gamtinės aplinkos pažinimą, matematinį mąstymą, skaitmeninį sumanumą. Ugdymo(si) veiklos skatina žaidimo, kūrybiškumo, emocijų suvokimo ir raiškos gebėjimus.

Ugdymo(si) srities „**Kuriu ir išreiškiu**“ (projektinė veikla) paskirtis yra plėtoti meninę raišką, gebėjimą žaisti. Ugdymo(si) veiklos taip pat skatina aplinkos pažinimą, kalbų supratimą, kalbinę raišką, problemų sprendimą, santykius su suaugusiais ir bendraamžiais ir mokėjimą mokytis.

Įgyvendinant ikimokyklinio ugdymo programą, siekiama skatinti vaikų gebėjimų vystymąsi, kuris padeda vaikams tapti:

- ❖ Pasitikintiems;
- ❖ Besirūpinantiems savimi ir kitais;
- ❖ Jautriems kultūrinei ir socialinei įvairovei;
- ❖ Komunikabiliems;
- ❖ Lanksčiai mąstantiems;
- ❖ Kūrybingiems;
- ❖ Sėkmingai besimokantiems.

Vaikų ugdymas(is) vyksta lopšelio–darželio vidaus ir lauko aplinkose, taip pat ir aplinkose už lopšelio–darželio ribų (parkuose, muziejuose, gamtos ir kultūriniuose objektuose ir kt.). Lopšelio–darželio aplinkoje kuriami vaikų emocinį ir fizinį saugumą užtikrinantys ugdymo(si) kontekstai, kurių bendrakūrėjai yra vaikai. Sukurta aplinka yra aktuali, patraukianti dėmesį, skatinanti veikti, atvira vaikų iniciatyvoms, estetiška, lanksti bei prieinama visiems ugdytiniams.

Lopšelyje–darželyje kuriami vaikų visuminiams, įtraukiam ugdymuisi aktualūs kontekstai. Kontekstuose dėmesio centre yra ugdytiniams aktuali, dėmesį patraukianti, skatinanti veikti, vaikų iniciatyvoms atvira, estetiškai patraukli aplinka.

Kūrybinių dialogų kontekstas – modeliuojant šį kontekstą kuriama vaizduotė, smalsumą ir nuostabos jausmą kelianti aplinka. Dinamišką kūrybos procesą palaiko pedagogas–kūrėjas, skatinantis vaikų atradimus, sudarantis sąlygas laisvai ir spontaniškai vaiko kūrybai. Kūrybinių dialogų kontekstuose vaikas ir pedagogas tampa proceso bendrakūrėjais. Drąsiai išbandomi šiuolaikinių menininkų kūriniai, vykdomi meniniai eksperimentai, siekiama sudėtingesnių ir gilesnių patirčių, nesibaiminant suklysti. Mokytojas pastebi, palaiko ir supranta šių unikalių kūrybos apraiškų vertę.

Žaismės kontekstas – jame atliepiamas vaiko pasaulio pojūtis, skatinantis pažinti save ir kitus.

Žaismės konteksto paskirtis – palaikyti kasdienių veiklų žaismingumą, kuriant džiaugsmo, nuostabos, tyrinėjimo, išbandymo, eksperimentavimo ir dalinimosi pojūtį. Mokytojas paskatina, palaiko ir pats kuria kasdienį žaismingumą per fizines aplinkas, veikimo būdus, humorą, kalbėjimą, mąstymą, menines patirtis. Palaikomas dialogiškumas, improvizacijos bei interpretacijos, kūrimas ir perkūrimas, perdarymas. Mokytojas stebi žaismę vaikų veiklose, ją atliepia, pratęsia, praturtina ir paskatina kitus vaikus.

Universalus dizaino mokymuisi konteksto paskirtis – sukurti sąlygas, kuriose **visi vaikai** būtų kviečiami dalyvauti, žaisti, atrasti, mokytis, išgyventi sėkmes ir nesėkmes, mylėti ir jaustis mylimais. UDM kontekstui būtinos trys sąlygos: 1) vaikai turi dalyvauti įsitraukiant į veiklas; 2) veiklos, mokymosi objektai ir atradimai turi būti prieinami visų vaikų supratimui, jų raidos galimybių ribose; 3) vaikams turi būti sudaromos sąlygos savarankiškai veikti ir įvairiais būdais reikšti savo mintis. Ugdytiniams savarankiškai veikti ir išreikšti savo mintis padeda priemonių įvairovė bei laisvė nuspręsti, kaip jie veiks ir parodys tai, ką jau žino. Svarbu, kad vaikams būtų užtikrintos dvi sąlygos: 1) pasiūlyta galimų veiklų ir priemonių įvairovė; 2) sudarytos sąlygos pademonstruoti tai, ką jau žino įvairias lygiais. Refleksijos padeda vaikams parodyti savo mokymąsi mokytojui ir/arba kitiems vaikams, papasakojant apie žaidimą, pademonstruojant savo kūrinį, atradimą ar atliktą darbą, atsakant į užduodamus klausimus apie veiklas, kuriose dalyvavo. Visi šie ir kiti savo veiklos rezultatų aptarimo būdai yra vertingi vaikams, nes jie padeda pamažu suprasti žaidimo ir mokymosi procesus. Tokiu būdu mokytojui suteikiama galimybė stebėti savo ugdytinių įsitraukimo, supratimo ir savarankiškumo ypatumus, kurti lankstų, visiems vaikams prieinamą ir efektyvų ugdymosi kontekstą.

Kultūrinių dialogų konteksto paskirtis – padėti vaikui kurti savo individualų tapatumą, tuo pačiu metu dalyvaujant tiek vaikų subkultūros, tiek artimos ir tolimesnių aplinkų kultūrų kūrime. Mokytojas kuria sąlygas vaikams pažinti įvairias etnines kultūras, socialinę įvairovę, skirtingas epochas ir žanrus, sudarydamas galimybes patirti kultūros reiškinius mokykloje ir už jos ribų.

Kalbų įvairovės konteksto paskirtis – kurti ir palaikyti aplinkos sąlygas, palankias plėtotis skirtingiems vaikų komunikavimo būdams, įvairiai žodinei ir nežodinei raiškai, kalbų pažinimui, teigiamoms nuostatomis, susijusioms su kalbų ir jų formų įvairove. Mokytojas yra kalbinio komunikavimo pavyzdys vaikams. Jis vartoja turtingą, vaikų amžiui pritaikytą kalbą, skatina mažiau bendraujančių vaikų kalbinę raišką, užtikrina, kad kalbų įvairovė praturtintų visą vaikų grupę, kiekvieną situaciją kryptingai panaudoja vaikų kalbos ugdymui.

Tyrinėjimo ir gilaus mokymosi konteksto paskirtis – atliepti natūralų vaiko smalsumą, įtraukti jį į aplinkos tyrinėjimą, skatinantį gilesnį aplinkos objektų, reiškinių ir jų ryšių supratimą, sukurti galimybes atrasti įvairių pažinimo ir mokymosi būdų. Kontekstas yra kupinas žaismės, turtingas mokytojo ir vaiko(-ų) „provokacijomis“, atviras iššūkiams ir klausimams, galimybėmis vaikui(-ams) ir mokytojui drauge atrasti, kartu mokytis. Kontekstas suteikia daug laisvės vaiko svajonėms, natūraliam tyrinėjimui ir asmeniniam mokymuisi, kurio metu pasineriama į klausimų kėlimo ir atsakymų paieškos procesą, tyrinėjant mokomasi priimti sprendimus ir reikšti nuomonę apie savo mokymosi kelią.

Realių ir virtualių aplinkų konteksto paskirtis – praturtinti ir praplėsti realybės kontekstus alternatyviomis skaitmeninėmis galimybėmis, padedant vaikams atrasti daugiau būdų patirti, pažinti ir mokytis. Sukurtuose įtraukiuose realių ir virtualių aplinkų kontekstuose, mokytojas stebi ir atpažįsta vaikų domėjimąsi ir gebėjimus, suteikia galimybes perprasti technologijų veikimo principus, minimaliai, pagal poreikį, instruktuoja vaikus techniniais klausimais, taiko skaitmeninio pastoliavimo priemones ir būdus, skatina vaikus apmąstyti savo veiksmus ir atradimus, pajusti ir komunikuoti, kaip technologinės priemonės keičia jų veiklą.

Judraus patyriminio mokymosi konteksto paskirtis – skatinti ir palaikyti kasdienį vaikų judrumą, padidinti judraus mokymosi galimybes, motyvuojančiais judėjimo būdais inicijuoti fizinį aktyvumą. Mokytojas kontekstą kuria atsižvelgdamas į individualius kiekvieno vaiko poreikius. Modeliuojama aplinka, kurioje vaikai gali būti aktyvūs ir judrūs be mokytojo vadovavimo. Kuriamos saugios rizikos erdvės, numatomi susitarimai ir taisyklės tokių erdvių judėjime, apsaugos nuo netikėtumų. Mokytojas yra fiziškai aktyvus, įkvepia vaikus savo pavyzdžiu.

4.1. Ugdymo(si) sritis „Mūsų sveikata ir gerovė“

UGDYMO(SI) SRITIS „MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ“	UGDYMO ASPEKTAI	ŽINGSNIAI	UGDYMO TURINYS	SIŪLOMI PROJEKTAI
Ugdymo(si) srities paskirtis – plėtoti kasdienius gyvenimo įgūdžius, fizinį aktyvumą, savivoką ir savigarbą, savireguliaciją ir savikontrolę.	Fizinis aktyvumas	1.5–3	Vaikai džiaugiasi judėjimu laisvai bėgdami, landžiodami, šokinėdami, laipiodami karstynėmis, kopėtėlėmis, laipteliais, žaisdami su kamuoliais ar važinėdami triratukais ir dviratukais. Jų judesių koordinacija, erdvinė orientacija, vikrumas, greitumas ir jėga gerėja žaidžiant su įvairaus dydžio ir sunkumo kamuoliais – ridenant, mėtant į skirtingus atstumus, naudojant reikiamą jėgą tikslui pasiekti arba gaudant. Vaikai patys pradeda ir entuziastingai įsitraukia į siūlomas veiklas, kurios skatina tyrinėti kūno judesius ir atskirų jo dalių veiklą, improvizuoti, fantazuoti bei atrasti neįprastas pozas ir judesius, perteikiant pasakų herojų charakterius, gyvūnų ir kitų objektų savybes.	„Pirštukų miklumas“ „Kamuolys ir aš“ „Judesio ir molio dialogas“ „Tvirtas ir judrus“ „Nykštukai ir lobis“ „Voriukų lenktynės“
		4–6	Laisvai judėdami ir eksperimentuodami, vaikai atranda savo kūno judėjimo galimybes, tobulindami pagrindines fizines savybes, tokias kaip vikrumas, lankstumas, pusiausvyra, koordinacija ir jėga. Jie mokosi saugiai keisti kūno padėtis ir atlikti įvairius veiksmus su rankomis bei kojomis, išlaikyti kūną statinėje būsenoje ir judėti (arba ne) erdvėje. Šie veiksmai stiprina vaikų pasitikėjimą savimi ir jų drąsą. Judėdami ribotose erdvėse, vaikai įgyja įgūdžių saugoti save ir kitus. Žaisdami komandinius žaidimus, jie išmoksta laikytis taisyklių, priimti laimėjimus ir pralaimėjimus, suderinti judesius bei judėjimo būdus, sutelkti dėmesį į regimus ir girdimus signalus.	
	Sveika mityba	1,5–3	Iki 3 metų vaikai kasdien mokosi valgyti savarankiškai, naudotis stalo įrankiais ir pasirinkti tinkamą įrankį skirtingiems maisto produktams. Ragaudami ir klausydami suaugusiojo, susipažįsta su sveikatai palankiu maistu. Matydami estetiškai patiektą maistą, jį	„Skonių jūra“

			skanaudami, girdėdami maisto produktų pavadinimus, kaupia atitinkamą žodyną. Žaidžia režisūrinius, maisto gaminimo žaidimus.	„Nematoma maisto kelionė“ „Viskas apie mane“
		4–6	Vaikai mokosi tinkamo elgesio prie stalo – prieš valgi plauna rankas, valgo ramiai, neskubėdami, kruopščiai kramtydami ir mėgaudamiesi maistu, mandagiai bendrauja bei padėkoja. Mokosi dengti kasdienį ir šventinį stalą, siekdami sukurti estetišką aplinką. Žaidžiant vaidmenų ir režisūrinius žaidimus, vaikai maitina lėles, serviuoja ir puošia stalą, kuria lankymosi kavinėje ar kitoje viešojoje vietoje scenarijus. Klausydamiesi skaitomų tekstų ir pasakojimų, supranta maisto vertę, mokosi jo nešvaistyti ir suvokia, kad pasaulyje yra vietų, kuriose žmonės kenčia dėl maisto trūkumo. Tyrinėja, kiek pastangų reikia, kad maistas pasiektų mūsų stalą – šį procesą iliustruoja paveikslėliais ir piešiniais.	
	Mano dienos ritmas	1,5–3	Iki 3 metų vaikai mokosi aktyvumo ir poilsio derinimo. Atpažįsta gerą nuotaiką, žvalumą, energingumą, dėmesingumą, nuovargį, mieguistumą, irzlumą, negalėjimą susikaupti. Mokosi suprasti paveikslėliais sudėliotą savo grupės dienotvarkę, analizuoja ją. Tyrinėja savo judėjimo ir poilsio ritmą, paveikslėliais dėliodami savo veiklų eilę žymi, ar tai buvo aktyvi, ar rami veikla.	„Diena, kai nieko nenutinka“
		4–6	Vaikai patys sudėlioja savo dienos ritmą paveikslėliais. Sudėlioja švenčių, išvykų dienas, keičia įprastą dienos ritmą. Paveikslėliais pažymi, ką veiks lopšelyje-darželyje, o vakare reflektuoja, ar pavyko tai įgyvendinti. Tyrinėja savo nuotaikos ir energijos kaitą per dieną, žymėdami paveikslėliais, aptardami kaitos priežastis, susikuria ritualus. Mokosi atpažinti ženklus, kurie rodo, kad jų aktyviai judančiam kūnui reikia poilsio, kada jų nejudrioje būsenoje esančiam kūnui reikia judėjimo. Iš skaitomų pasakojimų sužino ir išbando, kaip aktyvi veikla padeda išlieti tiek patirtas malonias emocijas, tiek nerimą, įtampą. Atlieka atsipalaidavimo, kvėpavimo pratimus, pajaučia, kaip jie nuramina tiek kūną, tiek ir emocijas arba sunkias mintis. Atlieka kūno aktyvumo reguliavimo būdus.	
	Kūno švara ir aplinkos tvarka	1,5–3	Iki 3 metų vaikai pradeda susipažinti su higienos priemonėmis ir ugdyti kūno priežiūros įgūdžius. Skatinami ir padedami suaugusiųjų,	„Mano apranga“

			vaikai mokosi prausti veidą ir rankas, nusišluostyti, susišukuoti plaukus, nusirengti ir tvarkingai sudėti drabužius.	„Aš moku ir galiu“
		4–6	4–6 metų vaikai yra motyvuojami laikytis asmens higienos per suaugusiųjų pavyzdį, daineles, eilėraščius, pasakojimus ir tyrinėjimus apie bakterijas ir virusus, jų sukeliamas ligas. Vaikai pradeda suprasti, kodėl svarbu plauti rankas prieš valgį, po žaidimų, susitepus ar pasinaudojus tualetu, ir įgyja šiuos įpročius. Linksamos istorijos ir vaikų aprangos pavyzdžių peržiūra skatina vaikus mąstyti apie savo drabužius, diskutuoti, kas yra tvarkinga ar netvarkinga, kas patinka ar nepatinka, kurti patogios ir estetiškos aprangos modelius piešiant, rengiant lėles ar persirengiant.	„Skalbiniai“
	Saugaus elgesio įpročiai	1,5–3	Kalbant, skaitant, pasakojant ir žiūrint paveikslėlius, vaikai mokosi suprasti, su kuriais žmonėmis ir kodėl bendrauti yra visada saugu. Vaikai iki 3 metų, kartu su suaugusiuoju, įgyja saugaus žaidimo įgūdžių, mokosi atsargiai elgtis patalpoje ir lauke.	„Elektros energija“ „Aš architektas“
		4–6	Kalbant, skaitant, pasakojant ir žiūrint paveikslėlius, vaikai įgyja žinių, kaip atpažinti, su kuriais žmonėmis ir kodėl bendrauti yra saugu, į kuriuos galima kreiptis pagalbos, jei pasiklysta, ištinka nelaimė ar atsiranda pavojus. Kaip elgtis, kai visiškai nepažįstamas asmuo nori kalbėtis, kviečia į pasivaikščiojimus ar siūlo saldumynus. Vaikai mokosi atpažinti, kokie prisilietimai prie jų kūno yra priimtini ir kokie – ne, kaip grupėje saugoti savo asmeninę erdvę, tvirtai pasakyti „ne“ netinkamiems prisilietimams, pasitraukti iš situacijų, kuriose jaučiasi nesaugiai, ir pranešti apie tai suaugusiajam, kuriuo pasitiki. Vaikai mokosi saugaus elgesio, skaitydami knygeles ir klausydami istorijų, pasakojimų apie saugų ir nesaugų elgesį gatvėje, susipažindami su šviesoforo spalvomis ir kelio ženklais, žaisdami eismo žaidimus, mokydamiesi laikytis eismo taisyklių ir ženklų. Naudoja specialias saugumo priemones – atšvaitus, saugos diržus, šalumus, liemenes ir kt., žino, kodėl šios priemonės padeda žmonėms jaustis saugiau. Vaikai, skaitydami knygeles, klausydami pasakojimų ir žiūrėdami filmukus, sužino apie pavojingus daiktus, tokius kaip aštrūs daiktai, elektros prietaisai, valymo priemonės ir vaistai. Mokosi saugiai elgtis	

			kieme, lauke ir namuose, laikytis elgesio taisyklių, o kartu su suaugusiais aptaria, kaip elgtis nelaimės atveju ir kur kreiptis pagalbos. Jie taip pat sužino apie pavojus gamtoje (pavyzdžiui, miške negalima valgyti nežinomų uogų, visuomet reikia būti šalia suaugusiojo ir pan.).	
--	--	--	---	--

4.2. Ugdymo(si) sritis „Aš ir bendruomenė“

UGDYMO(SI) SRITIS „AŠ IR BENDRUOMENĖ“	UGDYMO ASPEKTAI	ŽINGSNIAI	UGDYMO TURINYS	SIŪLOMI PROJEKTAI
Ugdymo(si) srities paskirtis – plėtoti vaikų savivoką ir savigarbą, emocijų suvokimą ir raišką, savireguliaciją ir kontrolę, santykius su suaugusiais ir vaikais, socialinį ir kultūrinį supratingumą.	Kas aš	1.5–3	Vaikai savo poreikius ir emocijas išreiškia mimika, garsais, gestais, kūno poza, pirmaisiais žodžiais. Atpažįsta save veidrodyje ir nuotraukose, pasitiki suaugusiu. Pasako savo vardą, parodo pagrindines kūno dalis, supranta save kaip unikalų asmenį (berniukas/mergaitė), siekia vis daugiau savarankiškumo.	„Šešėlių piešiniai“ „Tvirtas ir judrus“ „Nenuilstanti širdelė“
		4–6	Įsitraukia į žaidimus, įvairias veiklas, padedančias suprasti ir atpažinti savo ir kitų poreikius, interesus. Vaikai aiškinasi iškilusias situacijas ir priežastis, pasirenka nusiramimo būdus. Jie tyrinėja judėjimo ir atramos, virškinimo, kvėpavimo, kraujotakos sistemas, vartydami enciklopedijas, žiūrėdami informacinius filmukus, taikydami technologijas, atlikdami eksperimentus, kurdami modelius. Vaikai tyrinėja ir mokosi pajauti savo asmeninės erdvės ribas, suprasti savo privatumą ir reaguoti į asmeninės erdvės ribų pažeidimą. Žaisdami, tyrinėdami ir kurdami, aiškinasi žmogaus augimo istoriją, kokie jie bus užaugę.	„Kitoks nei aš“ „Kodėl aš unikalus?“
	Savo emocijų ir elgesio valdymas	1,5–3	Vaikai, padedami suaugusiojo ir sekdami jo pavyzdžiu, bendraudami su kitais vaikais, įvaldo paprastus emocijų reguliavimo būdus, susitapatindami atspindi kitų emocijas, jas išreiškia veido mimika, gestais, balsu, žodžiais, kūno kalba, pastebi	„Veidrodėli veidrodėli...“

			ir reaguoja į kitų emocijas, mokosi jas pavadinti ir atpažinti, naudodami emocijų veidelius, spalvas ir kt.	„Emocijų sukuryje“
		4–6	Vaikai patys pradeda valdyti savo emocijų raišką, jų intensyvumą, išbando skirtingus, per įvairias veiklas sužinotus būdus. Mokosi komunikuoti apie jausmus bei emocijas priimtinais būdais, prireikus kreipiasi pagalbos, aiškinasi, koks elgesys yra tinkamas ar netinkamas, kas yra teisinga, neteisinga ir kodėl. Stengiasi elgtis tinkamai, pagal įgytą supratimą.	„Bežodis, bespalvis filmas“ „Socialinės istorijos“ „Pyktis: „karštos“ ir „šaltos“ emocijos“ „Kaip man lengviau suprasti ir kurti?“ „Emocijų sukuryje“
Aš tarp kitų		1,5–3	Vaikai, kartu su bendraamžiais ir mokytojais, drąsiai išbando ką nors naujo, trumpam išitraukia į bendrus žaidimus, mokosi dalintis, mėgina atliepti kito jausmus ir norus.	„Tekstilės ir pirštukų dialogas“
		4–6	Vaikai pasitikėdami kreipiasi į mokytoją, išitraukia į jų siūlomas ir savo sugalvotas veiklas. Turi nuolatinį žaidimų draugą, inicijuoja bendrus žaidimus, siūlo idėjas, susikuria savo veiklos ir elgesio taisyklės. Pastebi ir įvardija keletą savo ir kitų panašumų bei skirtumų. Bendrauja su pažįstamais ir nepažįstamais suaugusiais, su skirtingų interesų vaikais. Ieško taikių nesutarimų sprendimo būdų, stengiasi bendrauti pagarbiai, mokosi tarpininkauti priimant sprendimus.	„Kai knyga didesnė už mane“ „Lėtas knygos skaitymas“ „Skambanti knyga“ „Kitoks nei aš“ „Socialinės istorijos“ „Asmeninė erdvė“ „Pyktis: „karštos“ ir „šaltos“ emocijos“

	Žmonės ir bendruomenės	1,5–3	Vaikai jiems artimus suaugusiuosius skiria nuo kitų, juos mėgdžioja, kartoja tai, kas sulaukia jų palaikymo, tikisi jų pagalbos. Vaikų supratimas apie šeimą ir vaikų grupę plečiasi, žiūrinėjant šeimos narių ir grupės draugų nuotraukas, žaidžiant įvairius bendrus žaidimus.	„Veidrodėli veidrodėli...“ „Kai knyga didesnė už mane“
		4–6	Vaikai aiškinasi savo aplinkos žmonių bendruomenių gyvenimo būdo panašumus ir skirtumus, tyrinėdami aiškinasi, kas sieja jų aplinkos žmonių bendruomenių narius. Ugdomi priklausymo bendruomenei jausmą, įsitraukdami į veiklas atranda lygiaverčio bendravimo su kitais bendruomenės nariais būdus. Dalyvauja savo šeimos ir grupės sprendimų priėmime.	„Skambanti knyga“ „Tvirtas ir judrus“
	Mūsų praeitis, dabartis, ateitis	1,5–3	Vaikai, girdėdami gimtąją kalbą, įsitraukia į mokytojų organizuojamas tautines ir valstybine šventes, veiklas su tautosakos ir tautodailės etnomuzikos motyvais. Laiko tėkmę pajaučia per veiklas ir gyvenimo ritmą.	„Kaip man lengviau suprasti ir kurti?“ „Virtualios kelionės po Lietuvą“
		4–6	Pasako savo tautybę, žino savo kalbą, tyrinėja, domisi ir atpažįsta savo šalies simbolius, žemėlapi, tradicijas, iškilias asmenybes. Mokytojo padedami sužino apie kitas šalis, skirtingas tautas, jų simbolius, gyvenimo būdą. Vaikai dalyvauja pažintinėse išvykose, savo gyvenvietės ar šalies tyrinėjimuose, išreiškia idėjas tvarumo gerinimui. Įsitraukia ar rengia labdaros akcijas, suprasdami, kad kai kurie žmonės/gyvūnai gyvena patirdami skurdą, nepriteklių, todėl jiems reikalinga pagalba. Vaikai diskutuodami, ką veikė per dieną arba savaitę, pradeda pavadinti paros dalis, savaitės dienas, pasako, ką veikė vakar, ką veikia šiandien ir ką veiks rytoj. Vartoja žodžius praeičiai, dabarčiai ir ateičiai nusakyti. Jie, įvairiais būdais, mokytojo padedami, kuria savo asmeninę gyvenimo augimo ir šeimos istoriją. Vaikai per naratyvinius žaidimus, klausydamiesi skaitomų pasakojimų ar lankydami istorinėse vietose, atpažįsta žymius žmones, liaudies dainas ar kitą tautosakos paveldą, žmonių sukurtą praeityje.	„Mano pasas“ „Ten gyveno pirmieji žmonės“ „Tolimiausias žemynas“ „Lietuvos simboliai“

4.3. Ugdymo(si) sritis „Aš kalbų pasaulyje“

UGDYMO(SI) SRITIS „AŠ KALBŲ PASAULYJE“	UGDYMO ASPEKTAI	ŽINGSNIAI	UGDYMO TURINYS	SIŪLOMI PROJEKTAI
<p>Ugdymo(si) srities paskirtis – yra plėtoti kalbų supratimą, kalbinę raišką, skaitmeninį sumanumą, meninę raišką, aplinkos pažinimą.</p>	<p>Žodinės ir nežodinės kalbos supratimas</p>	<p>1,5–3</p>	<p>Vaikai ugdomi kalbos suvokimo gebėjimus, bendraudami su suaugusiais ir bendraamžiais, atkreipia dėmesį į kalbėjimą. Žaisdami suaugusiojo inicijuojamus garsų žaidimus, sutelkia dėmesį į klausymąsi. Klausosi aplinkos garsų, ritmų, eilėraščių, dainelių gimtąja ir kitomis kalbomis, atlikdami įdomias, aktualias, bet neilgai trunkančias veiklas. Vaikai žodinės kalbos supratimą išreiškia reaguodami į suaugusiojo kalbą gestais, mimika, veiksmis, žodine arba nežodine išraiška reaguoja išgirdę mokytojo kreipimąsi, jo kalbinami, klausinėjami, prašomi. Suvokia vaizdinę informaciją dalyvaudami veiklose, kuriose naudojamos skirtingų formų, spalvų, dydžio priemonės, simboliniai ženklai, vartomos bežodės paveikslėlių knygelės ir knygos su atskirais žodžiais bei tekstais.</p>	<p>„Seku seku“</p> <p>„Pirmųjų žodžių teatras“</p> <p>„Pokalbis telefonu“</p>
		<p>4–6</p>	<p>Kalbos supratimą vaikai plėtoja aktyviai įsitraukdami į bendravimą su mokytoju ir bendraamžiais veiklas, kalbos garsų žaidimus, eilėraščių, dainų, pasakojimų, pasakų gimtąja ir kitomis kalbomis klausymąsi. Vaikai klausosi gyvai pasakojamų ir įrašytų (televizijos, radijo, kompaktinėse plokštelėse, internete) įvairaus stiliaus ir turinio tekstų (grožinių, publicistinių, enciklopedinių, informacinių) apie aplinką, įvykius ir kt. Kalbos supratimą plėtoja gaudami informaciją ir kitais pojūčiais – vaizdu, lytėjimu, uosle, ragavimu. Žodinės kalbos supratimą ugdomi dalyvaudami grupinėse veiklose, žaidimuose, kuriuose plėtojami kasdienio gyvenimo arba netikėti fantazijos pasaulio siužetai. Nežodinės kalbos suvokimas yra palaikomas ir skatinamas pasitelkiant papildomas priemones, pavyzdžiui, emocijų korteles, sutartinius ženklus ir kt. Vaikai, dalyvaudami bendrose ir individualiose veiklose, domisi ženklais, simboliiais, vėliau ir rašytiniais ženklais, skaitomu tekstu.</p>	<p>„Skaitiniai ne tik suaugusiems“</p> <p>„Lėtasis knygos skaitymas“</p>

			Įsitraukia į veiklas, susijusias su simboliškai ir rašytine raiška, kopijuoja ženklus ar nesudėtingus paveikslėlius pagal pavyzdį arba iš atminties.	
	Kalbinė raiška	1,5–3	Vaikai mėgdžiojimu, skiemenų ar žodžių pakartojimais, veiksmais, mimika ir pantomimika dalyvauja paprastuose žodiniuose žaidimuose, įsitraukdami į pokalbius įvairiose situacijose (kasdienė rutina, įvykiai, veiklos) ir aplinkose (grupėje ir lauke). Mėgdžioja suaugusiuosius ir eksperimentuoja, stebėdami rašančiuosius ar piešančiuosius, bandydami imituoti, braukti, keverzoti, piešinėti, palikdami ženklus smėlyje, popieriuje, vandenyje plėtoja rašytinės raiškos gebėjimus.	„Raidžių enciklopedija“ „Šaltos ir šiltos raidės“
		4–6	Vaikai kalbinės raiškos būdus tyrinėja keisdami balso stiprumą, kalbėjimo tempą, intonaciją, eksperimentuodami garsais ir žodžiais, kurdami naujadarus, žaisdami kalba ir kurdami savo kalbas. Vaikai kalba apie tai, ką jaučia, mato, girdi, nuolat plečia žodyną, susijusį su kasdieniu gyvenimu, artimiausia aplinka, gamta, technika, objektų savybėmis, būsenomis ir kt. Atpažįsta garsus žodyje, skiria gimtosios kalbos žodžius nuo išgirstų kitos kalbos žodžių. Mokosi kelti klausimus, bando vartoti naujai sužinotas sąvokas, vaizdingus žodžius, argumentuoti, plėtoti diskusijas, reflektuoti savo patirtį, žodinę raišką papildydami išradingais gestais, judesiais, mimika, iliustruodami aplinkos objektais, schemomis, piešiniais. Žaisdami išplėtoja siužetinius vaidmenų žaidimus, įsitraukia į dialogą, polilogą, išbando skirtingas kalbėjimo manieras. Įsitraukia į veiklas, kurios susijusios su galimybe piešti ir rašyti, pavyzdžiui, „rašo“ žinutę ar laišką piešiniu, kopijuoja matomus simbolius, raides, žodžius, kuria savo ženklus ir simbolius, puošia ir apipavidalina užrašytas raides ar ženklus, siedami juos su realiais objektais.	„Raidžių ritminė muzika“
	Kalbų įvairovės suvokimas, kalbinės tapatybės formavimas	1,5–3	Vaikai iki 3 metų domisi skirtinga kalbine raiška (bendrine kalba, tarmėmis), skirtingomis kalbomis klausydami pasakojimų apie kitas šalis, kultūras, kalbas, jų atmainas, vartydami knygeles ir klausydami garso įrašų (dainelių, eilėraščių, pasakojimų) įvairiomis kalbomis, žaisdami įvairiakalbius žaidimus.	„Kai knyga didesnė už mane“ „Skambanti knyga“

		4–6	<p>Vaikai ugdomosi kalbų įvairovės suvokimą, mokosi atpažinti skirtingas kalbas, suprasti kita kalba kalbančius, žaisdami vaidmenų, naratyvinius, stalo ir žodžių žaidimus, įsitraukdami į kūrybines ir kitas aktyvias veiklas su kitomis kalbomis kalbančiais bendraamžiais, bendraudami su svečiais, jungdamiesi į tinklus su kitų šalies regionų ir kitų šalių vaikais, klausydami skaitomų istorijų, skaitydami knygutes dviem ar keliomis kalbomis, žiūrėdami filmukus.</p> <p>Kitakalbėse ugdymo įstaigose vaikai ugdomosi kalbų įvairovės suvokimą ir formuojasi kalbinę tapatybę, dalyvaudami keliakalbėse veiklose. Vaikai susipažįsta su įvairiais kalbiniais kontekstais atlikdami užduotis, veiklas, žaidimus, pažindinančius su gimtąja kalba, kitomis kalbomis, jų rašytine raiška.</p>	<p>„Knyga kaip kontekstas“</p> <p>„Bežodis, bespalvis filmas“</p>
--	--	-----	---	---

4.4. Ugdymo(si) sritis „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“

UGDYMO(SI) SRITIS „TYRINĖJU IR PAŽĪSTU APLINKĄ“	UGDYMO ASPEKTAI	ŽINGSNIAI	UGDYMO TURINYS	SIŪLOMI PROJEKTAI
Ugdymo(si) srities paskirtis – yra plėtoti daiktinės ir gamtinės aplinkos pažinimą, matematinį mąstymą, skaitmeninį sumanumą, kalbų supratimą, tyrinėjimą, problemų	Mane supantys daiktai	1,5–3	<p>Tyrinėdami artimiausią aplinką, vaikai pažįsta ir atpažįsta pasaulį visais jutimais, padedančiais suvokti daiktų spalvą, formą, dydį, garsą, kvapą, skonį, tekstūrą. Tyrinėja daiktus juos griebdami, liesdami, mesdami. Domisi judančiais, garsus skleidžiančiais, ryškių spalvų daiktais. Daiktus rūšiuoja pagal formą, spalvą, dydį. Pastebi, kad medžiagos, iš kurių pagaminti daiktai, yra skirtingos (minkštos – kietos, skaidrios – neskaidrios, lengvos – sunkios).</p>	<p>„Profesijos“</p> <p>„Dangaus kūnai“</p> <p>„Miestas iš skirtingų pusių“</p>
		4–6	<p>Laisvai rūšiuoja, skirsto į kategorijas – pagal dydį, formą, spalvą, tekstūrą, pradeda rūšiuoti pagal du požymius. Daiktus pažįsta juos stebėdami, sugretindami, palygindami, grupuodami, rikiuodami nuo mažiausio iki didžiausio, komponuodami, konstruodami, ieškodami panašumų ir skirtumų, sprenddami problemas. Veikdami su įvairiais</p>	

sprendimą, mokėjimą mokyti.			<p>daiktais, lavina atmintį, gebėjimą sutelkti dėmesį, savikontrolę, kantrybę, koncentruoti žvilgsnį, rankų ir akių koordinaciją. Mokosi tausoti daiktus. Tyrinėja gamtos ir žmogaus sukurtus daiktus, klausosi informacinių tekstų, stebi tikslingai parinktus vaizdo įrašus, aiškindamiesi gamtos objektų (jie auga, daugelis juda, jiems reikia maisto ir pan.) ir žmogaus sukurtų daiktų skirtumus, domisi, kaip yra kuriami daiktai, kiek reikia pastangų ir išmanymo juos kuriant, pradeda suvokti, kad žmogaus sukurtų daiktų kaitą lemia mokslo ir technologijų pažanga. Aiškinasi, kaip daiktai keitėsi. Lygina praeities ir dabarties daiktus, komentuoja jų išvaizdą, paskirtį, kaip jie veikia, iš ko pagaminti. Supranta, kad tos pačios paskirties daiktas (pavyzdžiui, stalas) gali būti pagamintas iš medžio, metalo. Vaikai susipažįsta su ryšio palaikymo tarp žmonių priemonėmis, transporto priemonėmis, jas grupuoja (pavyzdžiui, oro, vandens, sausumos). Susipažįsta ir mokosi naudotis daiktais, prietaisais (lupos, magnetai, mikroskopas, svarstyklės), padedančiais tyrinėti ir pažinti aplinką (gamtos radinius, žmogaus sukurtus daiktus), naudojami išmaniaisiais daiktais (žaislais, robotukais, išmaniaisiais rašikliais, telefonais, išmaniosiomis grindimis ir kt.), aiškinasi jų veikimo būdą, juos išbando. Vaikai ieško atsakymų į patiems kylančius ir mokytojo nuolat keliamus klausimus.</p>	<p>„Keliaujame“</p> <p>„Statiniai“</p> <p>„Tiltai“</p> <p>„Mechaninė energija. Energijos virsmai“</p> <p>Profesijų mugė“</p>
	Gyvybė	1,5–3	<p>Vaikai stebi augalus – lapus, žiedus, vaisius, sėklas, juos liečia, lygina, rūšiuoja pagal spalvą, dydį ar formą, tyrinėja. Praktinėje veikloje (darže, šiltnamyje, ant palangės) vaikai sodina ir laisto augalus, stebi jų augimą. Pedagogo padedami, fiksuoja pokyčius žodžiais, gestais ar piešiniu, stebi dieną ir naktį, metų laikų kaitą, kaip keičiasi augalai ir gyvūnai skirtingais metų laikais. Per vaizdo įrašus, knygas, pasakojimus suvokia, kad žiemą kai kurie gyvūnai miega, paukščiai išskrenda, o kiti lieka ir ieško maisto. Pradeda rūšiuoti atliekas.</p>	<p>„Oi tu, taškuotoji raudonsparne“</p> <p>„Paslaptingas atvykėlis“</p> <p>„Ta kur gyvena kriauklėje“</p>
		4–6	<p>Aktyviai tyrinėja augalus – stebi, renka, lygina jų dalis. Atlieka paprastus bandymus, tyrimus, fiksuoja pastebėtus skirtumus ir pokyčius. Augalų dalys grupuoja, lygina pagal spalvą, formą, dydį, tekstūrą. Vaikai įvardija augalų dalis ir jų funkcijas, įgyja supratimą apie augalo</p>	<p>„Auginu daržoves ir gėles“</p>

			<p>gyvenimo ciklą. Įsitraukia į veiklas, kuriose sužino, kad medžiai gamina deguonį, teikia pavėsi, saugo nuo vėjo, yra namai paukščiams ir kitiems gyvūnams. Aptaria, kaip žmogus gali padėti gamtai – saugoti medžius, nesulaužyti šakų, nešiukšlinti, sodinti augalus.</p> <p>Tyrinėja gamtos ciklus. Per tiesioginius stebėjimus ir įvairias veiklas vaikai aiškinasi, kokie pokyčiai vyksta augalų ir gyvūnų gyvenime per metus. Fiksuoja pokyčius piešdami, fotografuodami ar matuodami. Skirtingais metų laikais stebi oro sąlygas ir gamtos pokyčius, žymi saulėtas ir apniukusias dienas, temperatūrą, kritulius. Pildydami metų gamtos kalendorių, vaikai susieja pastebėtus pokyčius su augalų ir gyvūnų gyvenimu, įgyja supratimą, kaip augalai ir gyvūnai prisitaiko prie aplinkos sąlygų. Aiškinasi, kaip žmogaus išmestos atliekos gali būti pavojingos gamtai ir supranta, kodėl svarbu rūšiuoti atliekas bei tausoti aplinką. Mokosi taupiai naudoti vandenį, popierių ir kitas priemones, stengiasi nešvaistyti jų be reikalo. Supranta, kad skatinami elgtis atsakingai ir rūpestingai, prisideda prie žemės išteklių tausojimo ir tvarumo,</p> <p>Atranda fizikinius reiškinius – jėgas (tamprumo – guma, spyruoklė, trinties – vieni batai slysta, kiti – ne), energiją (elektros energija, šilumos energija), paprastuosius mechanizmus (dvivietės sūpuoklės, nuožulnioji plokštuma), magnetizmą. Tyrinėja tamprumo reiškinį – daiktus spaudžia, tempia, stebėdami, kaip keičiasi, deformuojasi jų forma. Tyrinėja trinties procesą, energiją, kokius daiktus magnetas traukia.</p>	<p>„Gaublys ir pasaulio gyvūnai“</p> <p>„Tylioji vandenu gyventoja“</p> <p>„Ilgas ir raudonas. Kas?“</p> <p>„Augalai“</p> <p>„Eglutė skarota“</p> <p>„Augalų draugystė“</p> <p>„Laukiniai ir naminiai gyvūnai“</p> <p>„Gamtos reiškiniai – dangaus kūnai“</p> <p>„Šiukšlių medžioklė“</p>
	Skaičiavimas ir modeliavimas	1,5–3	<p>Įtraukiami į veiklas, kuriose minimi skaičiai, skaičiuojama (pavyzdžiui, eilėraščiai, dainelės, judrieji žaidimai, išvykos, stalo žaidimai). Supranta, kad „vienetą“ galima susieti su vienu daiktu, kad skaičiuojant naudojama ta pati žodžių seka, o paskutinis skaičių sekos skaičius reiškia suskaičiuotą objektų kiekį. Natūraliai įvertina daiktų rinkinio kiekį iki 5-ių, neskaičiuodami daiktų. Palaipsniui įgyja sampratą apie įvykių prigimtį, objektų požymius ir jų reikimąsi aplinkoje. Ugdosi suvokimą, kad įvykis pastovus, žaisdami su medžiagomis ar objektais, kurie yra susiję su priežastimi ir pasekmėmis. Vaikai dienvarkėje</p>	<p>„Paprastas nepaprastas pieštukas“</p>

			klįjuoja numatomų įvykių paveikslėlius, atrenka reikalingus ingredientus maistui ruošti.	„Skaičiavimo bokštai“
	4-6	<p>Įsitraukia į skaičiavimo veiklas, kuriose skaičiuojama pridėdant po vieną, pasitelkus daiktus, piešinius, rankų pirštus. Naudodami fizines ir skaitmenines priemones, vaikai mokosi atpažinti ir paaiškinti kiekybinę informaciją perteikiančius vaizdus (pavyzdžiui, skaitmenis, piešinius, schemas). Skaičiavimo užduotis (pavyzdžiui, „Žydėjo dvi gėlytės, pražydo dar viena. Kiek žydi dabar?“) vaikai atlieka jas suvaidindami, nupiešdami, parodydami gestais, manipuliuodami daiktais. Įsitraukia į mokytojo inicijuotus žaidimus, kuriuose skaičiuojama į priekį ir atgal (12-os ribose), pradedama skaičiuoti nuo bet kurio skaičiaus (10-ies ribose). Naudodamiesi objektais, piešiniais, pradeda suprasti, ką reiškia skaičius sudėti ir atimti. Iš pradžių mokosi sujungti ir išskaidyti kiekį 5-ių objektų grupėje, vėliau 10-ies ir 12-os ribose, komandas. Savo aplinkoje vaikai neformaliai įsitraukia į skaičiavimo uždavinių sprendimą (pavyzdžiui, kiek yra iš viso, kiek trūksta). Kūrybiškai taiko įgytą skaičiavimo patirtį sprenddami problemas, pradeda vartoti žodžius, kuriais nusakomi matematiniai procesai (pavyzdžiui: „Manau, kad...“; Tai tiesa (netiesa), nes...“; „Tai man primena...“; Galėčiau padaryti dar ir taip...“ ir pan.).</p> <p>Supranta, kad tam tikros rūšies informacija gaunama surinkus duomenis, vykdant stebėjimą ar apklausą. Mokosi kelti klausimus apie artimiausią aplinką, į kuriuos atsakoma „taip“ arba „ne“, dalyvauja apklausoje, kai atsakymų skaičius neviršija 12-os. Dalinasi idėjomis, kaip būtų galima grafiškai pavaizduoti gautus duomenis. Mokosi piešinyje, diagramoje ar schemeje pavaizduotus duomenis suprasti, apibūdinti ir interpretuoti. Kartojant eksperimentus ir apklausas, vaikai pradeda suprasti, kad šalia įprastų, iš anksto nuspėjamų įvykių, esama ir atsitiktinių. Žaisdami ir stebėdami, vaikai pradeda suprasti, jog ir atsitiktinio įvykio rezultatas gali būti numatomas, atranda du būdus tai padaryti – eksperimentuoti praktiškai arba bandyti mąstyti logiškai. Vaikų kalboje atsiranda vis</p>	<p>„Grupavimo abėcėlė“</p> <p>„Sekų medžioklė“</p> <p>„Skėčio istorija“</p> <p>„Spalvų karalystė“</p>	

			daugiau tokių žodžių, kaip: „gali įvykti – gali neįvykti“, „kažin ar įvyks“, „didelė tikimybė – maža tikimybė, kad įvyks“.	
Matematiniai erdvės tyrinėjimai	1,5–3	<p>Antraisiais gyvenimo metais vaikas natūraliai įsitraukia į žaismingą veiklą su daiktais, į kuriuos galima ką nors įpilti, įdėti. Supranta, ką reiškia „pilnas“ ir „tuščias“. Įtraukia į ilgio (pločio, aukščio), masės, tūrio palyginimo veiklas. Atranda vis daugiau būdų daiktų atitinkamiems dydžiams palyginti. Daiktų ilgį (plotį, aukštį) palygina netiesiogiai, daiktus sugretindami. Daiktų mases palygina daiktus kilnodami. Savo pastebėjimus išreiškia parodydami daiktus, kurie suaugusiojo apibūdinami šiomis, su matavimu susijusiomis, sąvokomis: „ilgas“ arba „trumpas“, „aukštas“ arba „žemas“.</p> <p>Iki 3 metų įsitraukia į aplinkoje esančių daiktų ir objektų tyrinėjimą. Geriau supranta, kai apie daiktą sakoma: „toks pat“, „panašus“, „skiriasi“, „kitoks“. Suvokia, kad figūromis ir objektais erdvėje galima manipuluoti – apversti, pasukti, pastumti. Išmoksta pavadinti vis daugiau linijų, dvimačių (plokštumos) ir trimačių (erdvės) figūrų, jas atpažįsta paveikslėlyje, aplinkoje surasdami jų analogų.</p> <p>Palaipsniui išmoksta vis tiksliau apibūdinti savo ir objektų padėtį bei vietą kitų objektų ir žmonių atžvilgiu. Duoda nurodymus dėl objekto judėjimo krypties (į kairę, į dešinę, į priekį, atgal) ir buvimo vietos (viduje, išorėje ir kt.), seka kitų atitinkamus nurodymus.</p>	<p>„Figūrų pasaulis“</p> <p>„Figūrų kilimas“</p> <p>„Apskritimo magija“</p> <p>„Dvimatės ir trimatės figūros“</p> <p>„Linksmas grupavimas“</p>	
	4–6	<p>Tyrinėja, kaip galima palyginti daiktų ilgį (plotį, aukštį) arba tūrį, kai daiktų sugretinti neįmanoma. Atranda naujus dydžių palyginimo būdus – naudoti smulkesnius daiktus kaip matavimo priemonę didesniems daiktų dydžiams įvertinti, naudoti trečią daiktą kaip tarpininką dydžiams palyginti. Įvertina atstumą tarp savęs ir kitų, tarp dviejų artimos aplinkos objektų, nagrinėjimą sugalvoti ir paaiškinti, kaip įvairiose situacijose galima palyginti dviejų, trijų pažįstamų objektų atitinkamą dydį. Plečia su ilgio, masės, tūrio (talpos) matavimu susijusį žodyną (ilgesnis –</p>		

			<p>trumpesnis, aukštesnis – žemesnis, storesnis – plonesnis, toliausiai – arčiausiai, lengvesnis – sunkesnis, talpesnis – mažiau talpus);</p> <p>Stebėdami, pažindami, spontaniškai ar tikslingai tyrinėdami realioje arba virtualioje aplinkoje pateiktus, atrastus ar pastebėtus matematinius objektus, atpažįsta dvimates figūras (skritulį, kvadratą, stačiakampį, trikampį), trimates figūras (kubą, rutulį), mokosi apibūdinti ir palyginti jų pagrindinius elementus, grupuoti (pagal vieną požymį), komponuoti, konstruoti skirtingų dydžių figūrų (objektų) sekas. Pastebėjimus išreiškia piešiniuose, lipdiniuose, kuriuose atsiranda vis daugiau detalių, kreipiamas dėmesys į jų išsidėstymą ir dydį.</p> <p>Duoda nurodymus apie objekto judėjimo kryptį (į kairę, į dešinę, į priekį, atgal) ir buvimo vietą (viduje, išorėje ir kt.) arba seka kitų atitinkamus nurodymus. Susipažįsta su sekų AB, BA, ABC, AAB, ABB, ABA modeliais (raidėmis pažymima grupė elementų, kurie nuosekliai pasikartoja sekoje). Mokosi atpažinti, nukopijuoti, pratęsti seką, rasti jos trūkstantą narį, sukurti kitą to paties modelio sekos pavyzdį. Kalboje atsiranda vis daugiau pagrindinio matematinio žodyno elementų, todėl vaikai kaskart sėkmingiau gali susikalbėti, siūlydami idėjas ir ieškodami tinkamų sprendimų.</p>	
	Skaitmeninių technologijų pasaulis	1,5–3	Domisi grupėje ir mokykloje esančiais įvairiais jų amžių atitinkančiais išmaniaisiais daiktais be ekranų (žaislais, robotukais, rašikliais ir kt.). Žaisdami atlieka dviejų nesudėtingų, jiems suprantamų veiksmų sekas (pavyzdžiui, paimti kamuolį ir paduoti draugui, linguoti ir ploti, dėlioti kaladėles).	„Rask, kur tai yra“
		4–6	Per dieną ribojant laiką iki 0,5 valandos, praleidžia prie ekranų, naudojami jų amžių atitinkančiomis prasmingomis, ugdymą(si) papildančiomis skaitmeninėmis technologijomis ir skaitmeniniu turiniu (vaizdo įrašais, žaidimais, garsinėmis knygelėmis, ugdomosiomis programėlėmis ir kt.), žaisdami ir pažindami aplinką. Išmėgina nesudėtingo skaitmeninio turinio kūrimo galimybes (piešimas, fotografavimas, garso ir vaizdo įrašas). Apie objektus ir reiškinius, kurių	„Atsakingas elgesys skaitmeninėje erdvėje“ „Skaitmeninių technologijų kaba“

			<p>neįmanoma tiesiogiai matyti, paliesti, išgirsti, vaikai, mokytojų padedami, gauna informaciją naudodamiesi išmaniaisiais įrenginiais, realiu laiku jungdamiesi prie nuotolinių įrenginių. Įgyja virtualaus bendravimo įgūdžius elektroninėse, mokymuisi tinkamose aplinkose, mokytojo padedami ir prižiūrimi, tikslingai bendraudami tarpusavyje, su kitų mokyklų vaikais. Susipažįsta su skaitmeninių priemonių saugaus ir atsakingo naudojimo, virtualaus bendravimo taisyklėmis. Veiksmų sekas (algoritmus) problemoms spręsti suvokia ir elementariai taiko stebėdami, žaisdami, nagrinėdami ir įvardydami įvairių procesų, kasdienių darbų ir veiklų atlikimą žingsniais, veiksmų eiliškumą, susitarimus ir taisykles. Skaidymo į dalis įgūdžius ugdomi konstruodami, dalyvaudami projektinėse ir kt.</p>	<p>„Skaitmeninio veikėjo kūrimas“</p> <p>„Realybių susitikimai“</p>
--	--	--	---	---

4.5. Ugdymo(si) sritis „Kuriu išreiškiu“

UGDYMO(SI) SRITIS „KURIU IR IŠREIŠKIU	UGDYMO ASPEKTAI	ŽINGSNIAI	UGDYMO TURINYS	SIŪLOMI PROJEKTAI
Ugdymo srities paskirtis – plėtoti estetinį suvokimą, meninę raišką, gebėjimą žaisti, kūrybiškumą, tyrinėjimą, emocijų suvokimą ir raišką.	Žaidimo raiška	1,5–3	<p>Pamėgdžiodami suaugusiųjų ir dalyvaudami abipusiuose žaidimuose, vaikai pažįsta savo kūno ribas ir galimybes, siekia jo dėmesio ir palaikymo, džiaugiasi bendrais žaidimais, juos nuolat kartoja. Vaikai vis plačiau juda erdvėje ir, žaisdami su įvairiais objektais bei daiktais, drąsiai tyrinėja juos supančią aplinką. Vaikų veikimas su daiktais yra suaugusiųjų veiksmų pamėgdžiojimas, kuris padeda užmegzti socialinę sąveiką su kitais ir ją palaikyti. Žaisdami su tikslingai atrinktais žaislais (lėlėmis, mašinytėmis, gyvūnėliais, indeliais ir kt.), vaikai išmoksta pasirinkti ir susikurti erdves savo žaidimams.</p>	<p>„Ypatinga Šventė“</p> <p>„Tvirtas ir judrus“</p> <p>„Pypt šitas tinka“</p> <p>„Tiltai“</p>
		4–6	<p>Vaikai, žaisdami režisūrinius žaidimus individualiai ir dviese, pamažu pereina prie siužetinių vaidmenų žaidimų. Vaikai kuria pažįstamas kasdienes socialines situacijas. Jų gebėjimai tobulėja, jie ima žaisti didesnėse grupelėse, kuria žaidimo erdves ir konstruoja sudėtingesnius žaidimo siužetus, pasitelkdami vaizduotę ir įtraukdami fantastinių</p>	<p>„Statiniai“</p> <p>„Net ožys žino, kad</p>

		<p>elementų. Vaikai jungiasi į kolektyvinius režisūrinius žaidimus, kurdami ilgalaikius žaidimo pasaulius mėgstamų knygų, pasakų ir kino filmų pagrindu, lengvai įtraukia kitus grupės vaikus, mielai kviečia ir suaugusiuosius.</p> <p>Pradėdami nuo paprastų dėlionių, mozaikų, įvairių stalo žaidimų, judrių gaudynių ir slėpynių palaipsniui pereina prie sudėtingesnių žaidimų formų. Žaisdami žaidimus su taisyklėmis, vaikai noriai žaidžia didaktinius ugdomojo pobūdžio žaidimus ir patys pradeda juos kurti.</p>	<p>vilkas yra Žvėris“</p> <p>„Miestas iš skirtingų pusių“</p>
Muzikos raiška	1,5–3	<p>Kiekvienas vaikas natūraliai domisi aplinka, garsais ir stengiasi suvokti ryšius tarp savo muzikinės išraiškos ir aplinkinio pasaulio.</p> <p>Mėgdžiodamas aplinkos garsus, vaikas sutelkia dėmesį į aplinką, pradeda suvokti struktūrą, atkartoja toninius ir ritminius darinius, supranta dainavimo ir kvėpavimo svarbą bei derina skandavimą su judėjimu. Perpratęs muzikos kalbą, vaikas susitelkia į dainavimą, skandavimą, kvėpavimą ir judesius, o tinkamoje muzikinėje aplinkoje, mėgdžiodamas suaugusiuosius ir žaisdamas muzikinius žaidimus, geriau įsitraukia į muziką ir plėtoja domėjimąsi ja.</p>	<p>„Skambantys puodai“</p> <p>„Būgnas padeda kalbėti“</p> <p>„Garsas, garsas. Ką aš girdžiu“</p>
	4–6	<p>Klausydami įvairių melodijų ir ritmų, vaikai plečia muzikinį žodyną, o vėliau pradeda kurti savo dainas ir plėsti repertuarą, atpažindami melodijas, kontūrus, tonaciją, gerindami kvėpavimo bei vokalinius įgūdžius.</p> <p>Muzikuodami kūno perkusija ir instrumentais, vaikai lavina motoriką, raumenų kontrolę ir ritminius įgūdžius, o grodami su kitais, išmoksta prisiderinti vieni prie kitų. Improvizuodami sujungia įvairius muzikos elementus ir emocijas.</p> <p>Vaikai klausosi įvairių stilių, epochų ir kultūrų muzikos, aktyviai dalyvauja piešdami, judėdami ar pritardami instrumentais. Muzika tiek lopšelyje-darželyje, tiek už jo ribų, naudojama atsipalaidavimui, aktyvinimui ir nuotaikų reguliavimui.</p>	<p>„Dainoje pasaulis“</p>
Šokio raiška	1,5–3	<p>Vaikai aktyviai domisi aplinka, laisvai ir natūraliai juda, reaguodami į suaugusiojo judesius ir mėgindami juos atkartoti. Eksperimentuoja su judėjimo kryptimis, išbando įvairius judesius tiek stovėdami vietoje, tiek judėdami erdvėje, šokdami pasitelkia įvairias priemones. Dalyvauja paprastuose rateliuose bei dainuojamuosiuose žaidimuose, stengiasi derinti savo judesius su grupės ritmu ir kryptimi. Geba koordinuoti kelių</p>	<p>„Judantis ir skambantis kūnas“</p> <p>„Robotų breikas,</p>

			kūno dalių judesius vienu metu. Reaguodami į muzikos nuotaiką ir ritmą, improvizuoja judesiais, kuria bei prisimena trumpas dviejų arba trijų judesių sekas ir jas pakartoja.	plunksnų valsas“
		4–6	Vaikai ima laisvai judėti erdvėje, improvizuodami vingiuotais maršrutais ir mokosi sąmoningai valdyti savo kūną. Judėdami jie pasitelkia tekamųjų judesių variacijas, kurios padeda reguliuoti kūno energijos tėkmę ir įtampos lygį. Vaikai kontroliuoja judesių kryptį, išlaiko pusiausvyrą, parodo lankstumą bei taisyklingą kvėpavimą. Jie pradeda atpažinti ir įvardyti pagrindinius judėjimo būdus tiek vietoje, tiek judant erdvėje, tokius kaip šuoliukai, pritūpimai, apsisukimai ar paprasti žingsneliai. Spontaniški judesiai transformuojasi į sąmoningai suplanuotą judesių seką, o jų judesys perauga į šokį.	„Rankos mankštinas, rankos šoka“ „Šokyje pasaulis“
	Dailės raiška	1,5–3	Iki 3 metų vaikai spontaniškai tyrinėja vizualines išraiškos priemones – liečia jas, spaudo, brauko, tepa dažais ar pirštais, stebi paliekamus pėdsakus (linijas, dėmes, spalvų pokyčius, paviršių faktūras ir tekstūras). Per pojūčius jie ima suvokti sąsają tarp savo rankų judesių ir piešimo priemonių paliekamų žymių. Vaikai domisi savo kūrinėliais (keverzonėmis ir terlionėmis) ir stengiasi apie juos pasakoti. Tobulėjant smulkiajai motorikai ir rankos-akies koordinacijai, vaikai ima tiksliau valdyti judesius, kurti įvairias linijas ir formas.	„Daikto ir piešinio dialogas“ „Prabilę piešiniai“ „Velykų kiškučių ir viščiukų uodegytės“
		4–6	Stebėdami, tyrinėdami ir eksperimentuodami, vaikai pradeda kurti prasmingus grafinius ir spalvinius vaizdus. Įsitraukę į kūrybines veiklas, vaikai išbando įvairias dailės raiškos priemones ir medžiagas. Naudodami įvairialypes vizualinės išraiškos priemones ir įrankius, vaikai ugdo kūrybingumą, lavina meninę saviraišką ir pažįsta grafikos bei spalvų pasaulį.	„Judantys voleliai“ „Purvo piešiniai, linija ir dėmės“
	Teatro raiška	1,5–3	Vaikai patys išbando skirtingas teatrinės raiškos priemones. Improvizuojant pasitelkia savo kūno judesius, muzikavimą, spontanišką dainavimą, kuria teatro vaidinimus sau ir draugams, plėtoja kūrybiškumą ir pagilina estetinį pasaulio pažinimą teatro meno formomis.	„Pirmųjų žodžių teatras“

				„Knyga kaip kontekstas“
		4-6	<p>Vaikai, atlikdami simbolinius vaidmenis, naudoja kūno judesius, veido mimiką, balso intonacijas.</p> <p>Per vaidybą vaikai su suaugusiais tyrinėja temas, kylančias iš jų patirčių, vaizduotės, įkvėptas skaitomų literatūros, muzikos, teatro ar dailės kūrinių.</p> <p>Lopšelyje-darželyje vaikai yra skatinami dalintis ir apmąstyti savo patirtis. Drauge su suaugusiais vaikai dalyvauja tradicinėse šventėse, pasakų vaidinimuose su lėlėmis ir kitose teatrinėse veiklose.</p>	<p>„Prabilę piešiniai“</p> <p>„Vaikų spektakliai“</p>

5. SKYRIUS

VAIKŲ UGDYMO(SI) PAŽANGA, UGDYMO SI TĖSTINUMAS

Vaikų pasiekimų stebėjimas ir dokumentavimas yra pagrindiniai įrankiai, padedantys identifikuoti vaikų poreikius ir suplanuoti priemones bei metodus, skatinančius visų vaikų galias. Tai yra svarbi kokybiško ugdymo proceso dalis.

Ikimokykliniame ugdyme pagrindinis dėmesys yra skiriamas **formuojamajam vertinimui** – nuolatiniame vaikų stebėjimui ir jų ugdymosi proceso dokumentavimui, siekiant padėti ugdytiniams augti ir tobulėti. Formuojamasis vertinimas yra atliekamas nuolat. Toks vertinimas padeda sukurti ugdymo aplinką, kurioje vaikai gali išreikšti savo kūrybiškumą, smalsumą ir savarankiškumą, gauti reikalingą paramą vystymuisi. Tai leidžia ne tik pasiekti optimalių rezultatų, bet ir kurti teigiamą požiūrį į mokymąsi bei ugdymą. Šis vertinimas padeda ne tik įvertinti vaiko pažangą, bet ir suteikia galimybę pedagogams geriau suprasti, kaip vaikas mokosi ir vystosi bei kokie metodai jam tinka labiausiai.

Apibendrinamasis vertinimas vyksta du kartus per metus. Jis padeda susidaryti bendrą vaiko pasiekimų vaizdą ir gali būti naudojamas kaip pagrindas sprendimams dėl tolesnės ugdymo krypties. Vaikų pažanga ir pasiekimai yra dokumentuojami pagal „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašą“. Jį sudaro 18 vaiko ugdymo(si) pasiekimų sričių, išskirtų siekiant visuminio vaiko asmenybės ugdymo(si) ir atsižvelgiant į vaiko raidos bei ugdymo(si) ypatumus.

Elektroninis dienynas „Mūsų darželis“ yra naudojamas vaikų veiklai ir pasiekimams fiksuoti, kaupti šių pasiekimų įrodymus bei atlikti apibendrinamąjį vertinimą. Atliekant vaikų pažangos dokumentavimą pasiekimų aplanke, taip pat kaupiami ir kūrybiniai darbų pavyzdžiai. Grupių mokytojai vieną kartą per savaitę įvertina vaikų pasiekimus ir fiksuoja pažangą.

Vaiko pasiekimai ir pažanga yra reguliariai aptariami su ugdymo procese dalyvaujančiais mokytojais, specialistais ir/arba individualiai su tėvais (globėjais). Pastebėjus ugdymosi nesėkmes ir siekiant padėti ugdytiniui įveikti barjerus, mokytojas informuoja tėvus (globėjus), kreipiasi į įstaigos specialistus arba vaiko gerovės komisiją. Tokiu atveju tariamasi su specialistais, kokiomis priemonėmis papildyti ugdymosi aplinką, siekiant optimalios vaiko pažangos ir jo individualios galios plėtojimo. Vertinant ugdymosi poreikių turinčių vaikų pasiekimus, procese dalyvauja ir pagalbos specialistai. Kartu su specialistais mokytojai planuoja ir įgyvendina bendrą vaikų grupės ugdymo(si) procesą, skatinantį kiekvieno vaiko ugdymosi pažangą. Ugdytiniui, turinčiam ugdymosi sunkumų, lopšelyje–darželyje dirbantys specialistai, kartu su mokinio padėjėjais, parengia planą, numato ugdymosi tikslų ir uždavinių pasiekimo būdus, pagalbos teikimo metodus ir juos taiko. Mokinio padėjėjas padeda parengti mokytojui reikalingą ugdomąją medžiagą ir ją pritaikyti ugdymo procese.

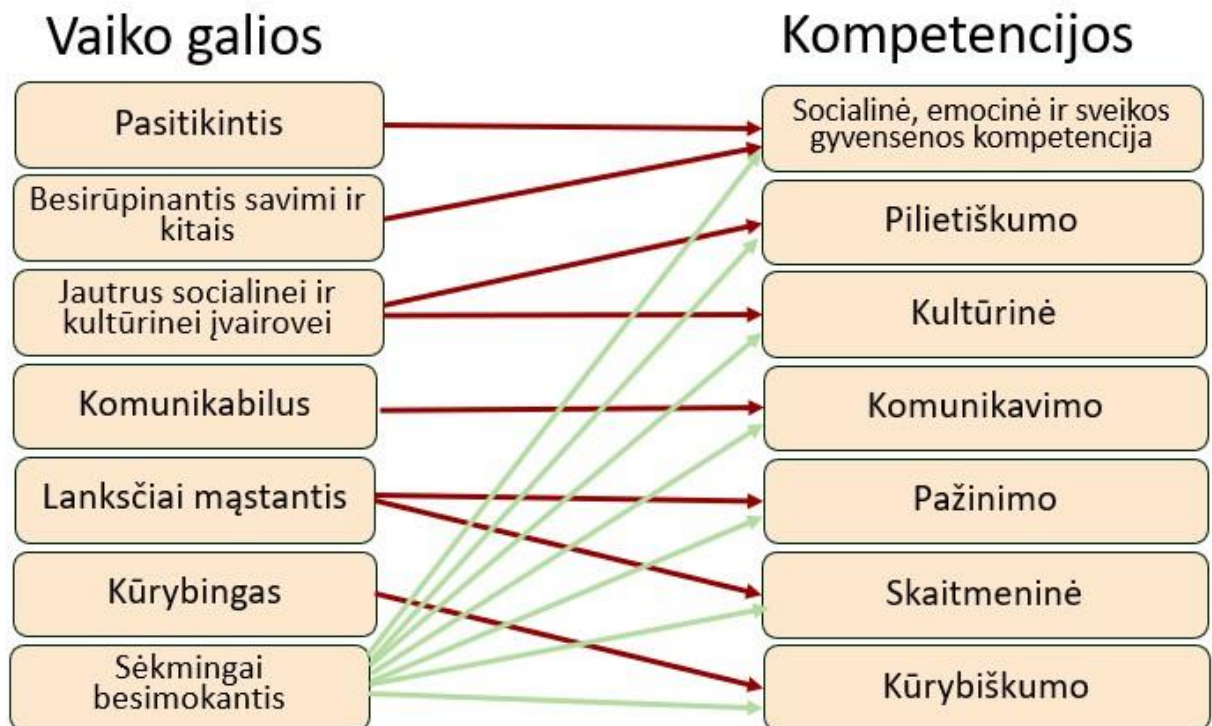
Lopšelyje–darželyje nesant dirbančiam specialistui, kurio konsultacija reikalinga mokytojui, vaikui ar tėvams (globėjams), mokytojas su prašymu kreipiasi į VGK, kuri inicijuoja specialisto atvykimą į ugdymo įstaigą.

Mokytojų, mokinio padėjėjų ir specialistų bendradarbiavimas vyksta nuolat. Esant poreikiui, vykdomos asmeninės konsultacijos. Mokinio padėjėjos ruošia ataskaitas apie vaikų ugdymosi gebėjimus, sunkumus, progresą, jas pristato specialistams. Specialistų ir mokinio padėjėjų bendras veiklos aptarimas vyksta kas ketvirtį.

Vaiko pasiekimų dokumentavimo rezultatai yra naudojami siekiant tobulinti ugdomojo proceso planavimą, vaiko poreikių individualizavimą, norint įgyvendinti ugdymo tikslus bei uždavinius, numatyti ateities perspektyvą, žingsnius, bei užtikrinti visų ugdymo(si) proceso dalyvių kryptingą įsitraukimą į ugdymo(si) procesą.

Ikimokykliniame ugdyme įgyti pasiekimai sudaro pagrindą sėkmingam kompetencijų ugdymui. Vaiko priešmokyklinis ugdymas yra tęsiamas nuosekliai, atsižvelgiant į jo pasiektus žingsnius skirtingose ugdymo srityse. Svarbu užtikrinti, kad pereinant iš vieno ugdymo etapo į kitą, vaikas ne tik išlaikytų pasiektą pažangą, bet ir toliau tobulėtų sklandžiai, be pertrūkių. Tęstinumą padeda užtikrinti glaudus bendradarbiavimas su tėvais (globėjais) ir ugdymo specialistais (žr. 3 pav.).

Vaiko galių ir kompetencijų atitikties schema

3 pav. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo sąsajos

Ikimokyklinio ugdymo programa gali būti papildyta, tobulinama atliepant ugdymo(si) kokybės užtikrinimą bei ugdymo programų tęstinumą.